

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSFAKULTET

RELIGION SOM SAMFUNNSLIM
PORTRETT: OLAV FYKSE TVEIT NY GENERAL-
SEKRETÆR FOR KIRKENES VERDENSRÅD
KNUT VOLLEBÆK PÅ DIALOGKONFERANSE

KRONIKK: FRA FLERFAGLIG
TIL TVERRFAGLIG FORSKNING
MITT FUNN: RELIGIONENS
ROLLE I SKOLEN

LYS OG LIV

NR. 5/09. 75. ÅRGANG

TEMA:
RELIGION OG
SAMFUNN

KIRKEN I SAMFUNNET

Det norske samfunn er etter tusen års kristen historie fremdeles preget av kristne verdier. Men situasjonen er likevel en helt annen i dag enn for noen tiår siden.

VIDAR L. HAANES
REKTOR

Statskirkens tid er snart ute, og en rekke ulike religioner og livssyn kjemper om plassen i det offentlige rom. Men kirkens og de kristnes rolle er ikke blitt mindre viktig. Den norske kirke må venne seg til det å være en blant flere aktører i samfunnet, og ikke en monopolinstitusjon. Det har den ikke vondt av. Kirken har fremdeles alle muligheter til å nå frem med sitt budskap, ikke minst på grunn av styrken i evangeliet selv. Dessuten har en stor andel av den norske befolkning fortsatt et ønske om å tilhøre kirken, og det er lagt til rette for trosopplæring av barn og unge.

Kirkens mål i de første århundrer var først og fremst enkeltmenneskers frelse, ikke samfunnets fornyelse. Vi finner ingen forsøk fra kirkens side på dramatiske endringer av Romerrikets politiske struktur, ingen planlagte revolusjoner – men likevel bidro kirken til store endringer i samfunnet. De kristne vakte oppsikt. De viste respekt for medmennesker

uavhengig av sosial klasse, kjønn og religion. De hjalp fattige og hjemløse, syke og døende. Det er vanskelig for oss som er påvirket av århundrers kristne språkbruk å forstå hvor banebrytende evangeliet er når det høres for første gang, at ethvert menneske har samme tilgang til det kristne fellesskap og samme mulighet til frelse.

I Midtøsten har kirkene vært en del av samfunnet så lenge kristendommen har eksistert. De senere år har stadig flere kristne emigrert fra regionen. Dette er en utfordring og et ansvar for kirkene. Men det er også en utfordring for fredsprosessen og demokratiutviklingen. MF arrangerer to konferanser i høst som setter søkelys på dette. Vi vil blant annet undersøke hvilken rolle de religiøse minoritetene i Midtøsten spiller som partnere i dialog og fredsarbeid.

MF satser på å utdanne lærere både i RLE og i samfunnsfag, og tilbyr også masterstudier i religion og samfunn. Det er behov for lærere, ja personer i alle slags yrker, som kombinerer kunnskap om religion med kunnskap om

samfunnet. Selv om kirken vil ha nok å gjøre i tiden fremover, må den ikke bli innadvendt eller la seg presse bort fra den offentlige samtale. Det er desto viktigere med et aktivt og informert samfunnsengasjement. Det handler ikke bare om å styrke samfunnets kunnskap om og kjennskap til kirken, men også om kirkens kunnskap om samfunnet, og kristne menneskers samfunnsengasjement.

Religionens rolle i samfunnet

ATLE OTTESEN SØVIK
REDAKTØR

Ungdommen nå til dags har glemt hvem Bjørn Wirkola er, men de skjønner uttrykket "Å være redaktør etter Kristin Walstad". Heldigvis er Lys og liv et godt samarbeid mellom flere, så det skal nok bli et gjenkjennelig blad også det året jeg skal være vikar for Walstad. Hun har nylig fått en datter og har dermed annet å stille med fremover.

Dette nummeret handler om religion og samfunn, aktualisert av den store interessen som er vist for MFs undervisningstilbud om emnet. Spesielt har vi vært interessert i å belyse religionens samfunnsbyggende rolle som et

korrektiv til klisjeen om at religion bare fører til konflikt. Hensikten er å oppnå en mer nyansert forståelse av religion som konfliktskaper og samfunnslim. Utfordringen i fremtiden må være å jobbe videre med å la religionsmangfoldet få spille en positiv rolle i samfunnet.

MF er heldige som har mange dyktige og samfunnsengasjerte folk både blant sine ansatte og blant dem vi samarbeider med. I dette nummeret av Lys og liv treffer du mange bidragsytere til økt forståelse av temaet religion og samfunn.

INNHOOLD

HISTORIKK:

Lys og liv ble første gang utgitt i april 1935 med en tydelig visjon om å styrke kontakten mellom menighet og fakultet. Bladet har siden den gang blitt sendt til alle tidligere og nåværende studenter og samarbeidspartnere som en gave fra MF. "Kunde også vårt lille blad bidra, om enn aldri så lite, til å sprede lys fra Gud og hans ord, og skape liv, vilde det i sannhet ha en oppgave å løse" (Nr 1 Lys og liv, 1. årg 1935.)

S. 4 TEMA:

Religion – konfliktskaper eller samfunnslim?

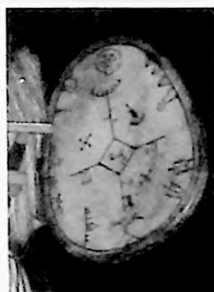
Fører religion bare til konflikt? Eller kan religion også spille en samfunnsbyggende rolle? Tre forskere diskuterer spørsmålet.

S. 8 PORTRETT:

OLAV FYKSE TVEIT - NY GENERAL-SEKRETÆR I KIRKENES VERDENSRÅD

Store utfordringer og store muligheter venter Olav Fykse Tveit når han nå skal være talsmann for en halv milliard kristne.

S. 19 MITT FUNN:

RELIGION I DEN FLERKULTURELLE SKOLEN

Religion er både årsak til forskjeller og en viktig bidragsyter til dialog og forståelse, skriver Heid Leganger-Krogstad.

S. 12 KRONIKK:

FRA FLERFAGLIGHET TIL TVERRFAGLIGHET

Tverrfaglighet spiller en nyttig kritisk og konstruktiv rolle for de akademiske fag, skriver førsteamanuensis i samfunnsfag Kjetil Frøtheim.

S. 24 MF OG PRIO ARRANGERER DIALOGKONFERANSE OM MIDTØSTEN

Knud Vollebæk med åpningsforedrag på konferansen.

UTGIVER

Det teologiske Menighetsfakultet
Pb 5144 Majorstuen, 0302 Oslo
Telefon: 22 59 05 00
E-post: lysogliv@mf.no
Bankkonto: 6038 05 58583
www.mf.no

23 000 abonnenter mottar bladet fem ganger i året. Abonnentene består av MF-venner, tidligere studenter og ansatte, alle menighetsråd og kirkelige organisasjoner og institusjoner. Ved kildehenvisning kan artikler i Lys og liv gjengis fritt.

ANNONSEINFORMASJON

Ønsker du å annonsere i bladet, ta kontakt med Marianne Torp. Har du andre spørsmål er du velkommen til å kontakte oss.

REDAKSJON

Vidar L. Haanes, ansvarlig redaktør
Atle Ottosen Sjøvik, redaktør
Marianne Torp, redaksjonsmedlem
Hallvard Olavson Mosdøl, redaksjonsmedlem

PRODUKSJON OG TRYKK

Foto på omslag: Eirik Forde
Layout: Neue
Trykk: Østfold Trykkeri, Askim

RELIGION – KONFLIKTSKAPER ELLER SAMFUNNSLIM?

Pål Ketil Botvar synes ikke at religiøse konflikter er negativt i seg selv - I et demokrati må underliggende konflikter opp og frem, spenninger må diskuteres, sier KIFO-forskeren.

Hijab-saken, karikaturstriden og blasfemiparagrafen er alle eksempler på konflikter som har grunnlag i religiøse forskjeller. Men er det bevis på at religion splitter samfunnet?

TEKST OG FOTO: ATLE BRISEID

- Religion er ikke lenger hva det var i Norge, sier KIFO-forsker Pål Ketil Botvar med et skjært smil.

Han tenker selvfølgelig på at tiden da kristendommen var enerådende som storfellesskap, verdigrunnlag og sosial praksis i det norske samfunnet, for lengst er over. Men han synes likevel ikke at utviklingen går i en negativ retning.

- Et flerreligiøst samfunn er etter mitt syn et mer givende samfunn, fordi vi får flere kulturelle uttrykk. Dessuten er ikke religiøse konflikter negativt i seg selv. I et demokrati må underliggende konflikter opp og frem, spenninger må diskuteres. Det kan selvfølgelig være en smertefull prosess, men det er nødvendig. Det gjelder bare å håndtere motsetningene på en god måte, og det er det først og fremst myndighetenes oppgave å legge grunnlag for, sier han.

RELIGIONEN ER MER SYNLIG

Ifølge Botvar er religionene mer synlige i det offentlige rom enn på mange tiår. Man kan ofte se hvilken religion folk tilhører gjennom hvilken klesdrakt de bærer og hvilken oppførsel de har, det er flere gudshus i Norge enn noen gang, og religiøse temaer preger både spaltene i norske aviser og politiske diskusjoner. Tenk bare på hijab-saken, karikaturstriden, blasfemiparagrafen, gateslagsmalene under Gaza-krigen og debatten i forkant av kirkevalget.

- De siste tiårene er det blitt vanskeligere å glemme religionene i den offentlige debatten fordi det er blitt mer visuelt synlig, sier han.

Samtidig er det mange som mener at det norske samfunnet er mer sekulært enn noen

gang, i alle fall hvis man ser på besøkstallene i kirkene. Sekulariseringen utfordrer religiøse ledere til å trekke opp diskusjoner om verdier og moral og minne andre samfunnsinstitusjoner om at samfunnet har en moralsk dimensjon, mener Botvar.

- Her har religiøse ledere en mulighet til å vise at politiske valg får moralske konsekvenser og fremme standpunkter for eksempel knyttet til tilgivelse og beskyttelse av det sårbare. Slik sett kan religionene spille en viktigere rolle enn på lenge, sier han.

RELIGJØSITETEN ER OVER ALT

Førsteamanuensis ved MF Liv Ingeborg Lied er ikke umiddelbart enig i at samfunnet er blitt mer sekulært. Hun mener at religiøsitet har endret form.

- I stedet for å ta utgangspunkt i at det norske samfunnet er blitt mindre religiøst, tror jeg vi skal se på hvordan det har endret seg, sier hun, og fortsetter:

- Hvis du ser på tv en vanlig kveld, vil du se at kristendommen fortsatt er skattekisten til mye av innholdet. Og det er religiøsitet overalt: programmer som *Åndenes makt*, Lisa Williams. På den andre siden og *Den sjette sans*, florerer. Den neste storfilmene er dommedagsfilmen *2012*. Interiorbutikker flommer over av buddha-statuer, Mariabilder og Fadervar i glass og ramme. Og Jotun bruker Feng Shui for å selge maling, sier hun.

Hun mener at det religiøse uttrykket endrer seg i takt med samfunnet. Statskirka svekkes, populærreligiøsitet blomstrer og vi får en annen bruk av religiøse symboler.

- Vi ser at mange har en "ja takk, begge deler"-innstilling til religiøse trender og tradisjoner. Noen kristne deltar nå for eksempel ved derwish-aftenene i moskeen i Åkebergveien i Oslo, sier hun.

- Vi kan se for oss at islam fortolkes på nytt i en ny stedlig kontekst. Og i møte med

Liv Ingeborg Lied og Kjetil Fretheim, begge førsteamanuenser ved MF, opplever en overveldende tilstrømming av studenter til det nye årsstudiet i samfunnsfag.

et flerkulturelt samfunn vil også kristendommen fortolkes på nytt, legger MF-kollega Kjetil Fretheim til.

Lied og Fretheim viser til at det nye RLE-faget er statens forsøk på å samle befolkningen gjennom å bedre forståelsen av ulike religioner. Der kristendomsfaget og livssynsfaget tidligere splittet skoleelevene, virker nå RLE-faget samlende.

- RLE-faget er den norske statens fremming av religion - ikke av en bestemt religion, vel å merke, men av "religionene" og de tradisjoner og innsikter som formidles i dem. Det viktige er å forstå hverandres religion. På denne måten fungerer religionen som lim i samfunnet - ved at alle kjenner til hverandres religioner, sier Lied.

SAMLER OG SPLITTER PÅ SAMME TID

De tre er skjønt enige om at den enkelte religion virker samlende for alle som deler den samme religionen, men ikke på samfunnet som helhet.

- En religion kan ha en samlende kraft, men neppe for alle på samme tid. Det er vel bare i forbindelse med bestemte nasjonale markeringer som kongesigninger, katastrofer og enkelte jubileer, at religionen igjen kan tre frem som sammenbindende for alle, sier Botvar.

Han mener tro og dogmer har en iboende kilde til konflikt. Overbevisningen om at man har sett mer av lyset enn andre, kan gjøre det vanskelig å godta at andre får legge frem sine synspunkter.

- Men det er ikke slik at tro er negativt og moral er positivt - troen danner jo grunnlag for den moralske tenkemåten. Det er primært de ytterliggående innenfor hver religion som skaper problemene, sier han.

RELIGIØSE LEDERE MÅ SØKE SAMMEN

Så vrir han litt på synsvinkelen og viser at det religiøse mangfoldet kan fungere sammenbindende, ved at religiøse ledere må søke sammen for å ha en sterkere stemme i den offentlige debatten.

- Religiøse ledere har en legitimitet som ingen andre har til å fremme moralske standpunkter. Og politikere lytter ofte til religiøse ledere. Dette gjør at kirkesamfunnene er blitt mer innstilte på å være økumeniske og bygge broer. Man forenes gjennom ønsket om å påvirke samfunnsutviklingen, sier han.

Han viser til filosofen og sosiologen Jürgen Habermas, som tidligere mente at religionen ikke hadde noen plass i det offentlige rom, men som nå har endret standpunkt og mener at religionen både kan og bør bidra i offentligheten.

- Religionene kan være en motkultur til de politiske aktørene i samfunnet. Det trengs andre stemmer. Det er nok av områder å markere seg på, men kirken kan ikke lenger tro at den har enerett på alle arenaer. Man må stå sammen med andre religiøse samfunn for å være en sterk stemme, sier han.

Det finnes mange eksempler på at ulike religioner og trossamfunn søker sammen. Under

gateslagsmålene i forbindelse med demonstrasjonene mot Gaza-krigen for et snaut år siden, kunne religiøse ledere enes om et felles moralsk standpunkt: vold avler vold. Og da karikaturstriden splittet muslimer og stor-samfunnet i Danmark, skjedde ikke det samme i Norge, mye takket være det langvarige samarbeidet mellom Islamsk Råd og Mellomkirkelig Råd og det faktum at muslimske ledere kom til orde i den offentlige debatten.

- Representanter for religionene ser at det er mulig å finne frem til felles standpunkter og at det ikke lenger er problematisk å stå sammen. Å stå sammen vil også styrke religionenes egenart, sier Botvar.

RELIGION SOM INTEGRERINGSFAKTOR

Botvar mener også at religion har en positiv effekt på integreringen i det flerkulturelle samfunnet.

- Gjennom flere positive utspill har kirka blitt en slags pådriver i integreringsprosessen av nye landsmenn. Dessuten tror jeg det bidrar positivt at muslimer ser at det finnes religion i det norske samfunnet. En del muslimer stemmer KrF fordi det er et parti som fremmer religiøse standpunkt. Og flere muslimske representanter er positive til statskirkesystemet, sier han og legger til:

- Men jeg savner en mer aktiv religionspolitikk. Her henger vi igjen i det gamle. Vi har en kirkepolitikk, men mangler en aktiv understøttelse av alle religioner og etablerte livs-syn, sier han.

YTRINGSFRIHET VS RELIGIONSFRIHET

Botvar tror den største utfordringen i fremtiden blir hvordan man balanserer ulike menneskerettigheter mot hverandre.

- Når ytringsfriheten kommer i konflikt med religionsfriheten, som i karikaturstriden, hvem bestemmer da hvilken side som blir undertrykt? sier han og lar spørsmålet henge i lufta.

Han tror ikke nødvendigvis det blir færre konflikter mellom religionene i fremtiden, men det er han ikke så redd for. Botvar har nemlig tro på at de kan håndteres bedre enn vi har klart hittil.

- Gjennom kunnskap, gjensidig respekt og dialog vil man kunne bygge tillit og forståelse for andre, sier han.

Studentene strømmer til nytt samfunnsfag

Mange ønsker å lære mer om forholdet mellom religion og samfunn. Søketallet til det nye samfunnsfagsstudiet på MF har vært tre ganger så stort som forventet.

120 studenter søkte seg inn på MFs nyopprettede årsstudium i samfunnsfag i høst. Mange har også vist interesse for mastergraden "Religion, Society and Global Issues".

- Søketallet har vært overveldende. Vi fikk minst tre ganger så mange studenter som vi forventet. Dette er et fag som studentene virkelig har tent på, sier førsteamanuensis Kjetil Fretheim som er ansvarlig for studiet.

Han mener det er viktig at MF tilbyr et fag som ser på religion fra en samfunnsfaglig synsvinkel.

- Religion har en trosside, men også en sosial side. Dette faget gir grunnlag til å forstå religionens rolle i samfunnet i et bredere perspektiv, sier han.

BRED KOMPETANSE

Studiet henter innsikt fra klassiske universitetsfag som sosiologi, sosialantropologi, statsvitenskap og psykologi for å gi studentene kompetanse om det tverrkulturelle Norge. Internasjonal politikk, sosiologisk teori, velferdsstat og medborgerskap, generasjon, ungdomskultur, livsløp og livsstil er temaer som studeres. Studiet gir også innsikt i empirisk forskning, samfunnsfaglig tenkning og etikk.

- Med dette faget tar også MF inn over seg at kirka er en del av et globalisert og flerkulturelt samfunn og gir studentene et verktøy til å forstå religionens plass i samfunnslivet og kulturen, sier Fretheim.

Årsstudiet i samfunnsfag gir mulighet for å gå videre til bachelorgrad og mastergrad på MF. Kompetansen kan brukes i en karrierevei innen skole, kirke og næringsliv.

Vil du ha en bank som kjenner deg?

Stein Bertram
Kundesjef
Tlf. 38 17 37 76

Mange kjenner oss som banken for kristne organisasjoner i Norge. Det du kanskje ikke vet, er at vi også kan være din bank. Vi har lang erfaring med oppfølging av personkunder over hele landet.

Ta kontakt på telefon 38 17 35 00 eller www.sparebankenpuss.no for mer informasjon. Det er alltid hyggelig å prate med kjentfolk.

+ BANK

FEM OM RELIGION OG SAMFUNN

HVORDAN KAN RELIGION SPILLE EN ROLLE SOM SAMFUNNSLIM?

JENS BRUN-PEDERSEN
PRESSESJEF I HUMAN-ETISK FORBUND

-Vi har allerede et fantastisk lim som kunne binde oss sammen; nemlig de felles verdier og de menneskerettigheter som FN står for og står bak. I en stadig mer globalisert og mangfoldig verden er dette verdiene vi og alle religiøse mennesker

bør samles om som basis for et sivilisert samfunn. Det fine med FNs livssynsneutrale fellesverdier er at også forskjellige religiøse mennesker burde kunne slutte opp om dem.

GUNN-FRØYDIS UNNELAND
MF-STUDENT

- Der religion er del av menneskers referanseramme, vil den fungere som samfunnslim. Den påvirker menneskets identitet og dermed også moralen i samfunnet. Religion taler om det gode liv, den gir håp i vanskelige situasjoner og den konstituerer det hellige eller menneskets

relasjon til Gud. Videre spiller den en rolle ved at den er en viktig kulturbærer. Men religion som samfunnslim er ikke upåvirket av andre faktorer som politikk, økonomi og hvordan "klimaet" er i resten av samfunnet. Slik sett kan den faktisk fungere både i positiv og negativ forstand, tror jeg.

INGVILD SÆLID GILHUS
PROFESSOR I RELIGIONSHISTORIE VED UNIVERSITETET I BERGEN

- I tradisjonelle samfunn er religion en integrert del av samfunnet, fordi man har felles myter og religiøs historie; felles ritualer, for eksempel ved livets overganger, og en felles moralkodeks. Behovet for lim skapes først når noe har gått i stykker. Når samfunn, som er

pluralistiske og multireligiøse og der religion ikke lenger er en organisk del av helheten, skal holdes sammen, vil det være vanskelig, antagelig umulig, å finne et religiøst "lim" som limer det hele sammen.

VEBJØRN SELBEKK
SAMFUNNSREDAKTØR I DAGENMAGAZINET

- Dersom religion er noe de fleste i et samfunn har et positivt forhold til, vil denne virke som samfunnslim. Dette har jo vært tilfelle i Norge i flere hundre år. Den kristne tro har vært en integrert del av det norske samfunn, noe

som for eksempel kommer til uttrykk gjennom vår grunnlov, nasjonalsangen, korset i flagget osv. Min uro er at religionen i vårt land er i ferd med å miste grepet, og følgelig vil dens rolle som samfunnslim også svekkes.

ERLING RIMEHAUG
KOMMENTARREDAKTØR I VÅRT LAND

- Troende mennesker har en referanseramme utenfor seg selv. Denne referansen kan absolutt fungere som samfunnslim og være en hjelp mot at samfunnet presses og løses opp i egoisme og individualisme. Jeg opplever veldig ofte når jeg snakker med mennesker fra

ulike religioner at en barmhjertighet og et ansvar for andre ligger i bunnen for deres livsførsel. (Selv om jeg i rettferdighetens navn også må tilføye at dette selvsagt ikke utelukker at mange ikke-religiøse personer også har dette perspektivet implisitt)

BRO- BYGGEREN

Som nyutnevnt generalsekretær for Kirkenes verdensråd skal Olav Fykse Tveit være talsmann for en halv milliard kristne. Han blir mer oppildnet av mulighetene enn skremt av utfordringene.

TEKST OG FOTO: ATLE BRISEID

Olav Fykse Tveit holder et rep i hånden. Tauet utgjør håndtaket på den enkle kisten til Beyers Naude, den hvite presten som var en av de viktigste lederne i de svartes kamp mot apartheid i Sør-Afrika. Kirkeledere fra hele verden har møtt frem til begravelsen i den lokale kirken som Naude ble nødt til å forlate på grunn av sitt engasjement for rettferdighet, og Fykse Tveit bærer kisten som representant for Den norske kirke.

- Beyers Naude var et symbol på at alle kan spille en viktig rolle, uansett bakgrunn, sier han.

Hendelsen for fem år siden gjorde ikke bare et sterkt personlig inntrykk på Olav Fykse Tveit, den styrket ham i arbeidet for rettferdighet, solidaritet og religiøs dialog. Kampen mot apartheid var selve kjennetegnet på kirkens internasjonale solidaritetsarbeid på 60-, 70- og 80-tallet, et arbeid som også Den norske kirke var svært engasjert i. Det er gjennom denne tradisjonen Fykse Tveit ble formet, både som rettferdighetsforkjemper og teolog.

- Det er dette vi er kalt til som kristne. Kjærligheten til Gud oppildner oss til handling når noen lider. Når man tror at Gud skapte alle mennesker like, kan man ikke som kirke sette rasene opp mot hverandre, sier han.

EN SAMLET STEMME

Ved nyttår tiltrer han stillingen som generalsekretær i Kirkenes verdensråd (KV), en stilling som er omtalt som "en av de fremste talsmenn for kristendommen i verden, etter paven og erkebiskopen i Canterbury". Organisasjonen samler 560 millioner kristne fra 349 kirkesamfunn i 110 land, og Fykse Tveit ønsker å bruke sin posisjon til å skape en samlet og slagkraftig organisasjon som kan jobbe både diplomatisk og aktivistisk. Han ønsker at kirkeledere over hele kloden skal utfordre politikerne, si tydelig ifra om nød og urettferdighet og invitere til dialog, men at de skal gjøre det med en samlet stemme.

- Utfordringen blir å finne en ny rolle og posisjon for KV. Det blir viktig for å løfte opp stemmene nedenfra. KV representerer gras-rotta i hele den kirkelige verden. Derfor må vi ha kraften fra folkedypet for å snakke om rettferdighet og vern om skaperverket. Samtidig er det viktig at internasjonale organer hører på KV. Vi må finne former som gjør at for eksempel FN kan ta stilling til våre forslag. Det er viktig å vinne tillit i kretser som har makt, sier han.

Det er ikke små utfordringer han skal bryne seg på. I sin tale ved innsettelsen tok han opp temaer som rettferdighet, fred, misjon, kvinners rettigheter og vern av skaperverket. Men han blir mer oppildnet enn skremt av størrelsen på problemene.

- Det var en sterk opplevelse å bli møtt med forventning og forbønn da jeg ble valgt. Den følelsen er sterk fortsatt. Men etter hvert som jeg får mer innsikt i hva som forventes av meg, ser jeg hvorfor jeg trenger begge deler. Men disse spørsmålene vil være der uansett om jeg er generalsekretær eller ikke. Nå får jeg større muligheter til å påvirke, større stab, større nedslagsfelt og kontaktflate – og en større talerstol. Men jeg kjenner alvoret i at jeg må bruke den talerstolen godt slik at det kommer til gode for dem som trenger det, sier han.

Gjennom arbeidet som generalsekretær i Mellomkirkelig Råd og styremedlem i Kirkens Nødhjelp har han lang erfaring i å tale de svakes sak.

- KV representerer de som er rammet mest, og vi er en troverdig røst som må bæres frem. Vi må vise at klimaspørsmålet ikke bare gjelder noen, men alle, og at de som har størst ressurser må betale mest. Vi må vise at dette er et interreligiøst tema og forsøke å mobilisere til fellesskap på tvers av religionene, sier han.

VIL BYGGE BROER

Som leder av Mellomkirkelig Råd har han selv vært med på arbeidet for å skape dialog mellom kristne, muslimske og jødiske miljøer i Norge. Denne kontakten blir av mange oppgitt som en av grunnene til at karikaturstriden ikke fikk de samme proporsjonene i Norge som i Danmark. Nylig reiste han til sitt neste hjemsted, Geneve, for å snakke med muslimske kolleger fra hele verden under World Muslim League. Som økumeniker brenner Fykse Tveit for å bygge solidaritet mellom kristne trossamfunn og mellom verdensreligionene.

- Kristne trossamfunn er både en minoritet og en majoritet i verden i dag. I Norge er vi en majoritet og har derfor et ansvar for å legge til rette for gode vilkår for minoritetene. Den erfaringen har jeg tenkt å ta med meg til arbeidet i KV. Majoritetene må få øynene opp for at minoriteter er en ressurs, ikke et problem, sier han.

På steder der kristne er tallmessig få og har

utfordringer knyttet til rettigheter og trosutfoldelse, som for eksempel i Midt-Østen og visse land i Afrika, er det viktig at noen går ved deres side, mener Fykse Tveit.

- Jeg tror det er viktig at vi følger med dem, mer enn at vi går inn og prøver å fikse problemene for dem. Vi må være støttespillere og troverdige vitner. Folk kjenner best forholdene i sine egne land. Det er for eksempel viktig at KV lytter til de lokale kirkesamfunnene om hvordan man skal drive misjon i disse landene, sier han.

INSPIRERT AV MISJONÆRER

Fykse Tveit vokste opp som prestesønn, og familien hadde stadig misjonærer boende i huset under oppveksten. Dette ga grobunn for en fascinasjon for andre kulturer som har fulgt ham siden. Det ga ham også mot til å tro at kirken kan spille en viktig rolle i samfunnet.

- Den positive rollen mange kristne trossamfunn spiller i samfunnet, blir viktig å vise frem gjennom arbeidet i KV. I mange land i Afrika er det kirka som har den største muligheten til å drive helse- og utdanningsarbeid. Mange kirker har også den best fungerende infrastrukturen i samfunnet og er med dette med på å styrke lokalsamfunnet, sier han.

Men det er ikke bare i Afrika at kirken spiller en viktig rolle i samfunnet. Når EU nå skal bygge et mer tolerant Europa og et verdifelleskap som tar vare på menneskene, spør de etter kirkens stemme. Denne stemmen må kirken bruke, mener Tveit.

- Vi må tenke at vi er viktige i en slik sammenheng. Vi må være en kirke som gir folk mot til å ta ansvar for det samfunnet de er en del av. Vi må være med på å bygge opp et fellesskap som betyr noe, sier han.

Da president Obama holdt sin berømte tale i Kairo hvor han snakket om å bygge bro mellom religionene, gjenkjente Fykse Tveit standpunkter som nettopp Kirkenes verdensråd hadde arbeidet for å implementere hos presidenten.

- Jeg vet at det var medlemmer av KV som hadde formidlet dette til han. Dette er et eksempel på at vi er med på å forme holdningene til en så viktig politiker, sier han.

LYTTER TIL ANDRES MENING

Som teologistudent på MF leste Fykse Tveit mye om forskjellen mellom katolikker og protestanter. Viljen til å alltid lytte til andre fikk han gjennom samtalen og diskusjonene på MF, mener han selv.

- Jeg skjønnte at det alltid er en grunn til at andre mener noe annet enn en selv. Ånden virker både her og der, og økumenikk må til for å nå den erkjennelsen, sier han.

Det er en erkjennelse som vil komme godt med i Kirkenes verdensråd. Det er ingen ukjent sak at de ortodokse kirkene fra Øst-Europa har en annen teologi, arbeidsform og kultur enn for

«Et kall er jo å bruke det du har fått til å tjene Guds rike, og jeg har en underlig opplevelse av at alt jeg har vært borti, får jeg bruk for nå.»

eksempel aktivistene fra Latin-Amerika.

- Det blir viktig å få dem til å forstå hverandres anliggender. Når de ortodokse vil bremse, så gjør de det ikke kun for å bremse. Det kan oppleves som en fundamental kløft mellom det patriarkalske og aktivistene i Sør-Amerika. Derfor blir det viktig å få tak i kjernen hos hver enkelt, sier han.

Men Fykse Tveit er også opptatt av å understreke at Kirkenes verdensråd har spilt en viktig rolle for å skape forståelse og respekt mellom verdens kirkesamfunn.

- Vi har fortsatt et stykke å gå for vi har en fullstendig og gjensidig respekt for hverandre som kirker. Men takket være arbeidet for å skape økumenisk dialog som er gjort gjennom Kirkenes verdensråd, står vi mye nærmere hverandre i dag enn vi gjorde i Amsterdam i 1948. Jeg tror vi både kan og må komme enda nærmere, ikke minst på grunn av menigheter og familier som er delt på grunn av religion, sier han.

Som de fleste verdensomspennende organisasjoner har også KV vært preget av spenninger mellom nord og sør, og de siste årene har den kanskje mistet noe av slagkraften som den hadde for noen tiår siden. Fykse Tveit tror kirkene i nord har mye å lære av sine brodre og søstre i sør.

- Der har troen konsekvenser for hele livet. De tror at Gud gjennom oss kan forandre verden. Troen spilte også en viktig rolle i forsøkningsprosessen i Sør-Afrika. Jeg håper at de som i dag definerer seg selv som "sør", vil forstå at vi vil stå sammen med dem også i tiden fremover, sier han.

ET KALL

Selv omtaler han utnevnelsen som et kall.

- Et kall er jo å bruke det du har fått til å tjene Guds rike, og jeg har en underlig opplevelse av at alt jeg har vært borti, får jeg bruk for nå. Alt som har vært vanskelig, men som jeg til slutt har fått til, blir nyttig. Derfor opplever jeg dette som et kall, sier han.

vårtoland

NYHET!

De viktigste nyhetene er ofte usynlige endringer i **samfunnet**, i **politikk** og **kultur**. Derfor bruker Vårt Land mye plass på både **analyser**, **kommentarer** og **debatt**.

Bli med i de viktige samtalene om morgendagen!

Prøv Vårt Land i **3 mnd**
for kun **kr 569,-**
(20% rabatt)

For å prøve Vårt Land: fyll ut kupongen under, gå inn på vl.no/3mnd eller ring 22 310 350

Ja, jeg ønsker å bestille Vårt Land i **3 mnd for kun kr 569,- (20% rabatt)**
BRUK BLOKKBOKSTAVER

Navn*: _____

Adresse*: _____ Mobil: _____

Postnummer*: _____ Poststed*: _____ Telefon*: _____

E-post: _____ Fødselsdato: _____

* Denne informasjonen må fylles ut for å kunne motta tilbudet. Tilbudet gjelder ikke dersom du har vært Vårt Land-abbonnent de siste 3 mnd.

Ja, Vårt Land kan lagre mine kundeopplysninger som grunnlag for informasjon og interessante tilbud også etter at kundeforholdet eventuelt opphører.

Adressaten betaler for sending i Norge

 Distribueres av Posten Norge

vårtoland
SVARSENDING 1203

0090 OSLO

MFO9/3M569/KPI

Seminar i anledning professor Sverre Aalens 100-årsdag 7. desember 2009

I anledning av at det i år er 100 år siden professor, dr. theol. Sverre Aalen ble født, vil NT-seksjonen ved MF den 7. desember arrangere et dagsseminar om Sverre Aalen og hans teologi. Sverre Aalen var en profilert forsker som hadde originale bidrag til studiet av Det nye testamente, særlig til de synoptiske evangelier. Han var også i en årrekke leder av oversettelsesarbeidet i Det Norske Bibelselskap, en side av hans virksomhet som også vil bli tatt opp i seminaret. Dessuten vil vi få et mer personlig glimt av Sverre Aalen gjennom et foredrag fra en av hans døtre, Kristin Aalen. Seminaret finner sted i auditorium 2 på Menighetsfakultetet, Gydas vei 4, på Majorstuen.

PROGRAM

1000 Velkomst ved professor Reidar Hvalvik, leder av NT-seksjonen ved MF

1010-1040 Professor Hans Kvalbein, "Sverre Aalens tolkning av begrepet *Guds rike*"

1050-1120 Førsteamanuensis Gunnar Johnstad, "Jesus i Guds rolle. Sverre Aalens utkast til en jehvistisk kristologi i de synoptiske evangelier"

1130-1215 Journalist Kristin Aalen: "Lys og mørke i Sverre Aalens liv"

1215-1300 Lunsj

1300-1330 Førsteamanuensis Geir Otto Holmås: "Sverre Aalen som hermeneutiker – den kirkelige eksegese"

1340-1410 Dr. Per Jarle Bekken, "Tidlig jødedom som kontekst for studiet av Det nye testamente: Noen linjer i Sverre Aalens forfatterskap"

1420-1450 Dr. Bjørn Sandvik, "Sverre Aalen som bibeloversetter"

Flotte gavebøker

Min bildebibel
er en stor bildebok med varme og fargerike illustrasjoner og i et enkelt språk som egner seg godt til høytlesning.

Pris kr 285,- bokmål/nynorsk

Bibelen med presentasjonssider
med fargerike bilder, letteste tekster, lesetips og spennende fakta. En annerledes bibelutgave som gjør det lettere å bli kjent med Bibelens innhold.

Pris kr 298,- bokmål

Bibelen på kryss og tvers
365 små kapitler med bibeltekster til ulike temaer. En bok som inviterer til å oppdage Bibelens tekster – for første gang eller på nytt.

Pris kr 348,- bokmål

Bli du medlem av Leserforum
i vår nettbokhandel – www.bibel.no,
får du kjøpt bøker med rabatt!

Bibelselskapet

www.bibel.no

KRONIKK

FRA FLERFAGLIG TIL TVERRFAGLIG FORSKNING

Når MF nå tilbyr studier i samfunnsfag, blir den faglige bredden utvidet. Men det innebærer også en utfordring til å arbeide på nye måter i den faglige dybden.

TEKST: KJETIL FRETHEIM
FOTO: EIRIK FØRDE

Kantina på MF vrirler av studenter. Der finner man nesten-prestene, diakoni-, kristendoms- og religionsstudenter, og nytt av året: samfunnsfagsstudentene. Med en årsenhet i samfunnsfag og en mastergrad i Religion, Society and Global Issues har samfunnsfagene fått en institusjonell forankring ved MF.

Sammen med kravet om at undervisningen skal være forskningsbasert, innebærer disse nye studiene at også forskningen ved Menighetsfakultetet må bli seende annerledes ut. Forskningen må inkludere prosjekter med en samfunnsvitenskapelig innretning, i form av metodiske valg, teoretiske perspektiver eller begge deler. Når det skjer, blir den faglige bredden utvidet, og det ligger en opplagt mulighet til flerfaglig forskning.

Flerfaglighet har flere opplagte gevinster. Ulike perspektiver får fram forskjellige aspekter ved et fenomen. Religiøs praksis kan forklares og tolkes både ut fra en teologisk og en samfunnsvitenskapelig synsvinkel. En empirisk fundert forståelse av hvordan familien fungerer som sosial institusjon i dagens Norge, er nødvendig for å kunne vurdere ulike familietyper på normativt grunnlag. Og motsatt: en teologisk

drøfting av hva det innebærer at mennesket er skapt "i Guds bilde" eller at menneskeheten har et forvalteransvar for naturen, kan sette samfunnsviteren på sporet av nye og viktige forskningsprosjekter. Flerfaglighet gir med andre ord en mulighet til å belyse ulike problemer i bredden, og gir slik en rikere og fylldigere drøfting.

Flerfaglighet har imidlertid også noen opplagte begrensninger. Ikke sjelden ser man at flerfaglige prosjekter ender med en artikkelsamling der ulike bidrag blir stående ved siden av hverandre. Bredden er ivarettatt, men bidragene er bare et stykke på vei knyttet til hverandre. Forskere som involverer seg i flerfaglig forskning kan da også få en opplevelse av å bli tvunget ned i spagat – at de forsker seg over dype og til dels brede skiller mellom fagområdene. Løsningen blir å begrense seg til perspektivrikdom, men dermed overvinner man heller ikke de forskjellige som ligger i fagens metoder og antakelser.

Samfunnsfagenes (fornyede) inntog på Menighetsfakultetet bør da heller ikke innvarsle utvanning av verken det ene eller det andre faget. Den samfunnsvitenskapelige undervis-

ningen og forskningen bør skje på samfunnsvitenskapelige premisser, og det teologiske arbeidet bør på tilsvarende vis fortsette å være teologi. Mulighetene og gevinsten ved flerfaglighet kan bare utnyttes hvis det fortsatt er tale om ulike fag.

Faglig bredde utfordrer med andre ord til flerfaglig forskning, men utfordringen stopper ikke der. I lys av flerfaglighetens begrensninger ligger det også i dette en utfordring til å arbeide på nye måter i den faglige dybden. Kan vi bringe samarbeidet på tvers av de etablerte skillelinjene et stykke videre? Finnes det muligheter i landskapet mellom fagtradisjoner til å utvikle nye perspektiver eller metoder? Kan perspektivene som preger det ene fagområdet fungere som en konstruktiv kritikk av metoder og dominerende antakelser i det andre?

Når vi beveger oss i den faglige dybden, blir flerfaglighet forvandlet til tverrfaglighet. Til forskjell fra utnyttelsen av de gevinstene perspektivrikdom gir, handler tverrfaglighet om å utvikle (nye og) felles perspektiver. Tverrfaglig samarbeid er med andre ord tettere – og mer utfordrende – enn det flerfaglige arbeidet. Mens det flerfaglige arbeidet innebærer at forskningsfunn fra ulike fag belyses også av andre fag, er det tverrfaglige arbeidet et fellesprosjekt fra start til slutt. Det betyr at også de grunnleggende antakelser og forutsetninger som ligger til grunn for det faglige arbeidet, må drøftes i fellesskap.

Tverrfagligheten kan og skal være tett. Samfunnsviteren kan stille ubehagelige spørsmål ved teologens antakelser, og teologen kan utfordre samfunnsviterens normative utgangspunkt. I dette tilfellet synes Rema 1000-reklamen ikke å stemme: det enkleste er ikke det

beste. For når andre fagtradisjoner kommer tett innpå, vil det enkleste være å velge avstand framfor nærhet, flerfaglighet framfor tverrfaglighet. Fristelsen blir å følge vante spor – med den konsekvens at den faglige dybden forblir utforsket. Hvilke gevinster kan det tenkes man kan hente ut av det tverrfaglige arbeidet? Som allerede beskrevet, vil ulike fagtradisjoner ofte ha felles møtesteder. Familiens status og rolle i samfunnet er et aktuelt tema for både teologer og samfunnsvitere. Studentene på årsenheten i samfunnsfag leser om ulike menneskemodeller, og kristendomsstudentene drøfter ulike menneskesyn. Samfunnsfag og teologi må besinne seg på de samme forskningsetiske retningslinjer, slik disse er formulert av Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH). Her er det også pekt på en norm om "vitenskapelig ydmykhet i forståelsen av virkelighetens kompleksitet, - enkeltfagernes begrensninger og vitenskapelig usikkerhet" (NESHs etiske retningslinjer §44).

Tverrfaglig arbeid utfordrer nettopp til vitenskapelig ydmykhet. Når andre fagtradisjoner kommer med i samtalen om fagernes vitenskapsteoretiske debatter, kan faglige begrensninger og "vedtatte sannheter" komme i et nytt lys. Går man videre i en slik samtale, er enighet på ingen måte et nødvendig resultat. Dette trenger da heller ikke å være tverrfaglighetens mål. Gevinsten ligger et annet sted – i den kritiske diskusjonen. På sitt beste kan det tverrfaglige arbeidet gi ikke bare nye metoder og perspektiver, men også avsløre forskeres fordommer og de akademiske fagernes betingelser.

Mens flerfagligheten lar flere stemmer komme til orde, kan tverrfaglighet sies å være en utvidet, kritisk og konstruktiv samtale. Den debatt

som ethvert akademisk fag plikter å ha med seg selv om sine grunnleggende forutsetninger og antagelser, utvides med representanter og stemmer fra andre fag. Gjennom en utvidet samtale åpnes et nytt rom for kvalitetssikring, refleksjon og selvkritikk.

www.mf.no/videreutdanning

RELIGIONER OG LIVSSYN

Skole og samfunn trenger kompetanse i religion, livssyn og etikk.

Ta videreutdanning mens du er i jobb!

Tre nye kurs fra januar 2010:

RLE 1: (15 + 15 stp), RLE 2: (15 + 15 stp)
Undervisning 7 lørdager pr. semester

Kirkehus og kirkerom (10 stp) –
ett semester. Undervisning 9 torsdager
ettermiddag/kveld.

Opptakskrav: Generell studiekompetanse.
Pris: RLE 1 og 2: kr 2500,- pr. semester
Kirkehus og kirkerom: kr 2000,-
Info: deltid@mf.no
www.mf.no/videreutdanning

Påmeld. frist
10. desember
2009

Kontakt
→ Studieadministrasjon:
Mona G. Bø
E: deltid@mf.no
T: 22 59 05 17

 DET TEOLOGISKE
MENIGHETSAKADEMIET

VITAL BASE® Benkeputer

Putene har en sterk aldrings- og varmebestandig friksjonsduk på undersiden som sørger for at den ligger i ro på benken. Alle putene har glidelås for enkelt vedlikehold og rengjøring av trekk. Mer enn 400 fargenyanser i flammehemmende tekstiler av ull og ullblandinger.

Be om prøver og pristilbud!

VITAL BASE

Your Challenge - Our Science

Myravegen 9, N-6060 Hareid
Tel +47 70 09 59 50 | firmapost@vitalbase.no
www.vitalbase.no

Individuell tilpasning og ergonomisk utforming.
Seteputer, ryggputer,
kneleputer, formløst tilpasning.
Nesten alt er mulig.

ANDAKT IGJEN OG IGJEN

**Igjen talte Jesus til folket og sa: «Jeg er verdens lys. Den som følger meg, skal ikke vandre i mørket, men ha livets lys.»
(Joh 8,12)**

La du merke til småordet som begynner setningen over?
- *Igjen* talte Jesus til folket...

Det er lett å overse et "igjen". Det er ofte de store ordene vi legger merke til: "Jesus" og "lyset" og "livet". Særlig når avsnittet er velkjent for de fleste, og bildet av Jesus som verdens lys litt slitt. Det er fort gjort at bibelordet bare glir forbi, selv om vi er inne i den mørke årstiden og kjenner på kroppen hvor viktig lys er.

Derfor har jeg tatt til meg det lille åpningsordet *igjen*. Fordi jeg vet at jeg ofte er en slurvete leser og en uoppmerksom lytter. Og fordi jeg vet at noen budskap bruker lang tid fra de treffer øret til de slår rot i hjertet. Derfor må jeg høre de samme ordene igjen. Og igjen. Og om igjen.

Ordet om at Jesus er verdens lys er et slikt budskap, som i ett øyeblikk kan forvandle et menneskes liv, men som samtidig tar et helt liv å gjøre til sitt. Ikke er det logisk og heller ikke særlig intuitivt: Det Ordet som fødte verden var til, og se! – der ble lys, og det ble klode og det ble planter, dyr og mennesker. At dette Ordet, som bor i det høye og hellige, nå står som et skjørt menneske blant mennesker og *er* lyset midt iblant oss. Det kunne ingen ha tenkt seg til. Det må du høre! Igjen og igjen.

TEKST: FREDRIK SAXEGAARD
ILLUSTRASJON: ANNE REE

Selv om Ordet er det samme nå som da, er det likevel stadig nytt. Vi som hører det er jo så ulike, og intet menneske er helt på samme sted som da det hørte ordet forrige gang. Det er forskjell på å bli presentert for Jesus om du er en ung mann eller om du er en eldre kvinne; om du er norsk eller bosatt i Chile eller Vietnam. Det er ikke det samme å høre "Du er elsket" om du stort sett er lys til sinns eller om du kjenner mørket som en indre, truende kraft. Det er ulikt å høre ordet om Guds nærvær i alle ting om du lever i relasjoner som bekrefter deg, eller om du akkurat nå opplever deg forlatt og kanskje sviktet. Det er forskjell på å få korset tegnet over seg om du er et barn ved døpefonten eller en døende i en sykeseng.

Derfor må evangeliet tolkes og nytolkes – igjen og igjen. Derfor feirer vi liturgi, og derfor kaller vi mennesker til å stå for denne gjenfortellingen av evangeliet i all offentlighet. Slik at ikke kirken blir fristet til å gjøre andre ting: Ting som kanskje kunne vakt større entusiasme og hatt større appell, men som ikke ville gitt videre dette ene, helt nødvendige: Ordet om at Guds skaperord i det høye også er et frelsesord til den som er knust og nedbøyd i ånden.

Igjen sa Jesus til folket: Jeg er verdens lys. Den som følger meg, skal ikke vandre i mørket, men ha livets lys".

FORSKNING AKTUELT

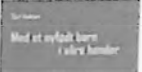
Bokutgivelser

Ny stipendiat på MF, Eskil Skjeldal, har skrevet boken *Den svake Gud*, utgitt på Efrem forlag. Boken er en essaysamling som hovedsakelig utforsker bibeltekster som utfordrer det klassiske bildet av en allmektig Gud. I tillegg diskuteres temaer som religionskritikken fra de nye ateistene, og forholdet mellom kristendom og statskirke.

Sjur Isaksen har ledet en prosjektgruppe som står bak boken *Med et nyfødt barn i våre hender* (IKO-forlaget). Boken handler om menighetens dåpsopplæring og nullårsfasen i trosopplæringen.

Tone Stangeland Kaufman har redigert boken *Alt har sin tid*, utgitt på Verbum.

Efrem forlag har utgitt boken *St. Benedikt: Regel og Vita*. Boken inneholder Benedikts regel samt Gregor den stores vita om Benedikt oversatt til norsk av Mette Nygård. Vitaet er oversatt til norsk for første gang. Boken har en fyldig innledning skrevet av Jan Schumacher.

Arve Brunvoll, Hans Bringeland, Nils Gilje og Gunnar Skirbekk har redigert boken *Religion og kultur: Ein flerfagleg samtale*, som er utgitt på Universitetsforlaget. Boken inneholder tekster av Hans Bringeland, Arve Brunvoll, Ingvild Sælid Gilhus, Nils Gilje, Otto Krogseth, Anne Sofie Roald, Gunnar Skirbekk, Sigurd Skirbekk og Jan-Olav Henriksen.

Tapir forlag har utgitt festskrift for Jan-Ove Ulstein og Per Magne Aadnanes med tittelen *Danning, identitet og dialog*. Ivar Asheim og Jan-Olav Henriksen er blant bidragsyterne til boka.

Bård Hallesby Nordheim og Morten Holmqvist har bidratt med kapitler i boken *Grensesprengende: Om forkynnelse for ungdom 15-18 år*. Boken er redigert av Hans Austnaberg og Bård Mæland og utgitt på Tapir.

LIT Verlag har utgitt boken *How Teachers in Europe Teach Religion: An International Empirical Study in 16 Countries*. Heid Leganger-Krogstad har skrevet kapitlet om Norge sammen med May Britt Esse Berge.

Greg Reichberg har bidratt med to kapitler om normer i krig i boken *World Religions and Norms of War*, utgitt av United Nations University Press.

Forestående konferanser

16.-18. november har Forskerskolen kurs om individualisering. Professor Linda Woodhead fra universitetet i Lancaster deltar, i tillegg til Håkon Lorentzen, Geir Afdal og Jan-Olav Henriksen.

27.-28. november arrangerer MF og Egede-instituttet seminar knyttet til Per Magne Aadnanes sin bok *Gud for kvarmann*. Per Magne Aadnanes, Pål Kjetil Botvar, Tore Laugerud, Lisbeth Mikaelsson, Øyvind Solum, Arne Tord Sveinall og Arild Romarheim er blant foredragsholderne.

4. desember arrangeres en internasjonal mini-konferanse på MF om de kristnes situasjon i Midt-Østen. Blant foredragsholderne er generalsekretær i Kirkenes verdensråd Olav Fykse Tveit og kardinal John P. Foley. Se annonse på motstående side

Verv

Professor II ved Menighetsfakultetet Greg Reichberg har fått en to-årig stilling som direktør for PRIOs senter i Kypros som skal forske på forening mellom de greske og tyrkiske kyprioter på øya. Senteret vil bidra med nettverk, prosjekter og dialogforum. Reichberg vil opprettholde sin kontakt med MF i perioden.

Forskningsprosjekt

Professor Leif Gunnar Engedal har fått støtte av Justisdepartementet til å gjennomføre et prosjekt om innsatte på pilegrimsvandring. Prosjektet er å gjennomføre intervjuer med innsatte som drar på pilegrimsvandring. Målet er å fremskaffe kunnskap om hvordan de innsatte selv opplever pilegrimsvandringen, og hvilken virkning pilegrimsvandringen har med tanke på tilbakeføring til samfunnet. Prosjektet skal gjennomføres i 2009.

Avholdte konferanser

"Før jeg dør..." Seminar om sykdom, lidelse og død. MF 30. sept. - 1. okt. Seminaret handlet om døden, om sykdom og lidelse, om døden som venn og som fiende, døden noen lengter etter og som andre gjør alt for å kjempe imot, om dødsriket, om døden i fiksjonen og døden i livet. Spørsmål knyttet til døden ble tatt opp på forskjellige måter innen ulike teologiske fag, for eksempel døden i litteraturen, i populærkulturen, i Harry Potter, i sjelesorg, i Bibelen, i antikken m.m.

Tre gjesteforelesere fra Tyskland foreleste ved seminaret, Dr. Dörte Bester, Dr. Gönke Eberhardt og Dr. Heike Springhart. I tillegg foreleste flere MF lærere og stud. theol. Maja Leonora Skålvold. De tre gjesteforeleserne og Hanne Løland (som ledet seminaret) vant alle The John Templeton Award for Theological Promise 2008 for sine doktoravhandlinger.

Foran fra venstre: Morten Holmqvist, Maja Leonora Skålvold og Hans Kvalbein. Bak fra venstre: Sverre D. Mogstad, Dörte Bester, Heike Springhart og Hanne Løland.

mf.no
oessh.no

Dersom de kristne blir borte...

THE EXODUS OF CHRISTIANS FROM THE HOLY LAND A CHALLENGE FOR THE SUSTAINABLE PEACE

Fredag 4. desember kl. 9.00-14.30

Dagskonferanse på MF med bidrag fra:

Kardinal John P. Foley, stormester i OESSH
Generalsekretær Olav Fykse Tveit, KV
Biskop Ole Christian Kvarme
Prof. August E. Rønnes KHS, UMB
Prost Trond Bakkevig

Kr 300,- inkl. lunsj
Konferansespråk: engelsk
Program: www.mf.no

Påmeld.frist
20. nov. 2009

Kontakt
Vibeke Wilhelmsen
E: kurs@mf.no
T: 22 59 05 31

Ordo Equestris Sancti
Sepulchri Hierosolymitani
Magistral Delegation of Norway

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSAKULTET

MF DELTAR I GLOBALT NETTVERK

for forskning på teologi og religion.

Forskere fra ledende institusjoner verden over har nylig dannet et nettverk som skal gjøre det enklere for doktorgradsstudenter og post.doc-studenter å få til utenlandsopphold med veiledning på relevante studiesteder. Nettverket består av 25 institusjoner på fem kontinenter, på steder som Amsterdam, Beijing, Cambridge, Chicago, Dubai, Heidelberg, Jerusalem, Moskva, Sør-Afrika, Roma, Brasil, Tübingen, New Haven (Yale) og Zürich. Fra Norge deltar MF med professorene Geir Afdal, Harald Hegstad, Jan-Olav Henriksen, Corinna Körting, og Karl Olav Sandnes. Nettverkets navn er The Global Network of Research Centers for Theology, Religious and Christian Studies.

ESKIL SKJELDAL

Den svake Gud [essay]

Kritikk av Gud trenger ikke være ateistisk: Det tyngste skyset mot Gud finner vi i Bibelen! Boken målbarer en spenning mellom kritikk av Gud og et forsvar for Guds svakhet

«... (det er) balansegangen mellom radikal og konvensjonell teologi som gjør dette til en interessant og spennende leseropplevelse.» UNIVERSITAS
Kr 259,-

KJELL ARNOLD NYHUS

U Alminnelig - Jon Fosse og mystikken

«... han har skrevet en bok som engasjerer, og som dessuten er en fin innføring i mystikkens tankeverden (...) kirken trenger slike prester, litteraturen også.» LIV RIISER VÅRT LAND

«... en kontemplasjon (mer) enn en systematisk analyse. Dette underbygges av det foredele språket, klart, flytende og billedrikt som det er.» BERGENS TIDENDE

Bli kjent med diktingen til Jon Fosse, en av Europas store dramatikere.

Kr 298,-

ARNFINN HARAM O.P.

Tre florentinarar - Essay og artiklar om religion, kultur og samfunn

Boka viser Arnfinn Haram si einestående evne som essayist og kritiker. Forfatteren står i ein katolsk danningstradisjon som formidlar djupe og frigjerande perspektiv i ei smittande glede over det gode, det vakre og det sanne i livet – alt det som repar Guds layndomsfulle nærvere i verda.

Kr 339,-

I bokhandelen eller på:

www.efremforlag.no

Forord av
Jon Michelet

EFREM

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSFAKULTET

VERVEKONKURRANSE: NYE GIVERE TIL MF!

MF trenger deg! MF er avhengig av om lag 5 mill. i frivillige gaver. Ved MF blir unge mennesker utrustet til tjeneste i kirke, skole og samfunn.

Verv nye avtalegirogivere som forplikter seg på å gi minst kr. 250,- hver måned. Ca. 1/3 av beløpet får giveren tilbake i form av skattefritak! Du kan selvsagt også verve deg selv.

PREMIER

Alle som verver en eller flere givere blir med i trekningen av en ukens studiereise til Roma høsten 2010, sammen med MF-studenter og lærere. Reise, hotell m/ frokost, guiding og inngangspenger dekkes.

Den som verver flest avtalegirogivere får en flott St. Olavs bibel i skinn.

Alle som verver 3 givere får en kvalitets hettejakke med MFs logo.

SLIK GJØR DU

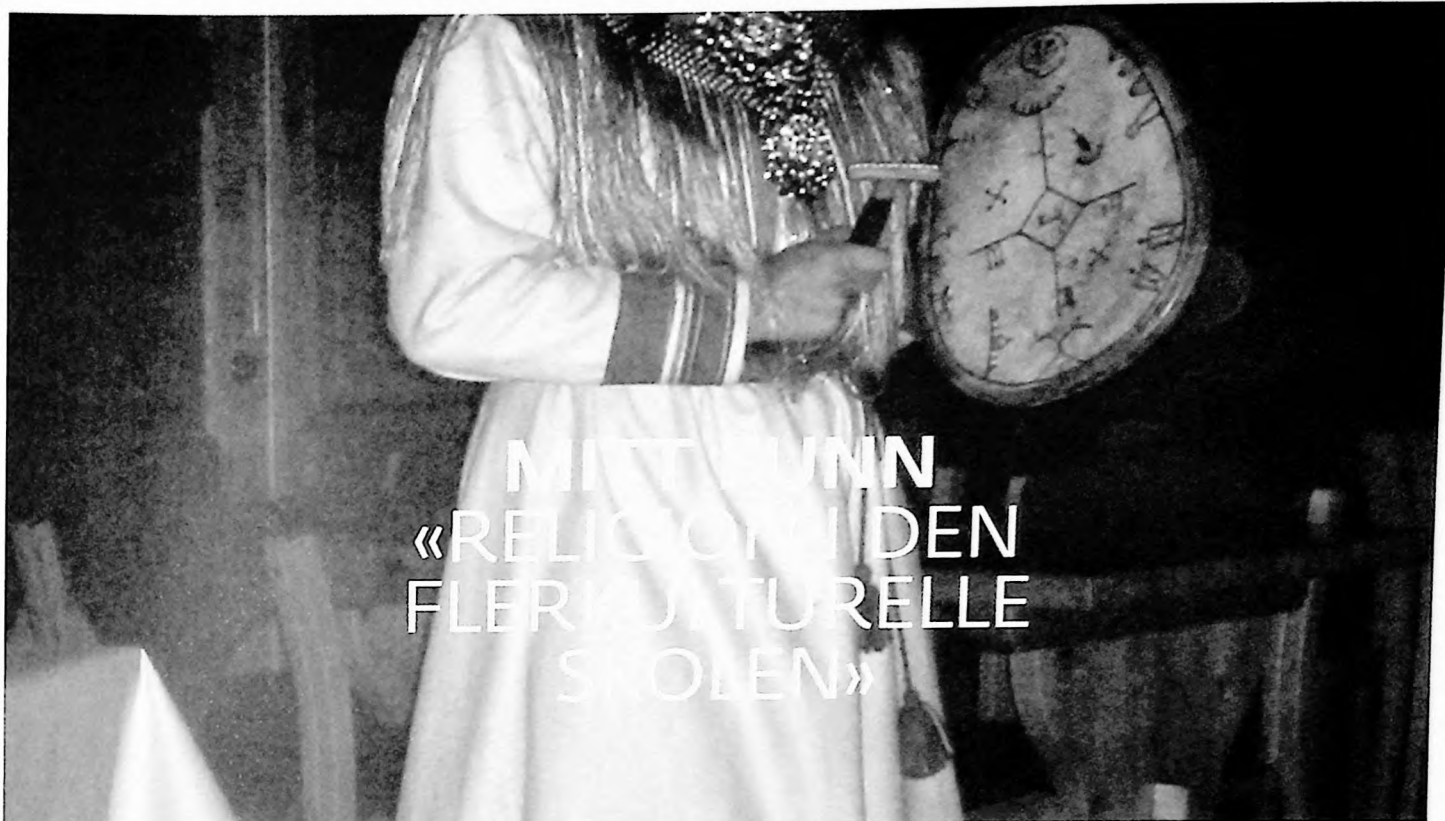
Spør venner og familie om de ønsker å inngå en giveravtale med avtalegiro på minst 250,- pr. mnd. Husk at det er skattefradrag på alle gaver til MF (inntil 10% av inntekten).

Du sender inn liste med navn, adresse og tlf. på de nye giverne (ikke beløp), og vi ordner resten. Vi sender fullmaktskjema og giveren fyller selv ut gavebeløpet.

Navneliste sendes:
Det teologiske Menighetsfakultet
v/ Marianne Torp
Postboks 5144 Majorstuen
0302 Oslo

Trekning: 15. april 2010

Eller på e-post til gave@mef.no.
Merk e-posten "Vervekampanje".

Min avhandling tar for seg den nøkkelrolle religion har for forståelsen av den flerkulturelle virkeligheten i dagens skole. Jeg hevder at religion har en dobbeltrolle både som årsak til dyptgripende forskjeller i tankemønstre og virkelighetsoppfatninger og som en viktig bidragsyter til forståelse og dialog.

Kunnskap om religion er av betydning for å forstå både verdikonflikter og forskjeller i virkelighetsoppfatninger. Religionens rolle i skolen droftes i hovedsak i lys av feltarbeid i samfunn i Finnmark med en lang norsk, samisk og kvensk historie, i en viss komparasjon med feltarbeid i Akershus med en kortere historie som flerreligiøst samfunn. Erfaringene fra Finnmark anvendes for å belyse religion som en dimensjon i skolen generelt med betydning for verdiplattform, virksomhet, vaner og skikker samt innhold i fagene og for religion som

et eget skolefag i KRL/RLE. Avhandlingen arbeider med religion både på skolenivå og på fagnivå. Mange verdikonflikter i skolen som dreier seg om ulike syn begrunnet i religion, løses gjennom individuell tilpassing fra skolens side. Min forskning viser at de fleste slike spørsmål hører til på et systemnivå og på fagnivå i skolen. Skolen opererer med uuttalte vestlige virkelighetsoppfatninger og verdier som ikke gjøres eksplisitt og tydelig for elever og foreldre. I mange skolefag gjenstår prosessen med å inkorporere en flerreligiøs virkelighet i utvalget av lærestoff i faget og i utformingen av de verdier faget skal fremme. Dette er utfordringer både for didaktisk forskning i relasjon til ulike skolefag og for læreplanarbeid nasjonalt og lokalt. En grunnleggende akseptasjon av forskjellighet hevdes som forutsetning for forståelse og dialog på tvers av ulike syn i denne avhandlingen.

Avhandlingen har tittelen *The Religious Dimension of Intercultural Education. Contributions to a Contextual Understanding* og argumenterer for behovet for å la de yngste elevene møte flerkulturelle utfordringer gradvis i sin egen livsverden og i sitt eget nærmiljø. De nærliggende flerkulturelle utfordringene og mulighetene i klassen, skolen og nærmiljøet brukes som eksempler. Elevene skal utvikle kompetanse på å leve i sitt eget lokalsamfunn og moter mange globale impulser der. Alle lokalsamfunn ses i denne avhandlingen som gløkale, det vil si med lokalsamfunn preget av globale utviklingstrekk. Undervisningen i faget gjør pedagogisk bruk av materielle spor av religiøs historie og aktuelle empiriske trekk i elevenes livsverden. Premissene for å etablere en kontekstuell religionsdidaktikk i Norge droftes systematisk i lys av et bredt materiale i avhandlingen. Avhandlingen følger to overgripende problemstillinger med tilhørende forsøksvise svar i form av teser gjennom ni internasjonalt publiserte artikler fram til en oppsummeringsdel der tesene bekreftes eller avkreftes.

TEKST OG FOTO:
HEID LECANGER-KROGSTAD

Nå er det snart ett år siden jeg begynte som leder i studentrådet. Det har vært et hektisk, lærerikt og morsomt år hvor vi har jobbet hardt med mange ulike saker. Når jeg setter meg ned og ser på hva studentrådet har gjort, jobbet med og deltatt på i 2009, blir jeg som den dyptfølende jenta jeg er, ganske stolt. Da jeg først startet som leder, var det eneste målet jeg hadde å ikke kjøre hele studentrådet i grøfta. Det ser det nå ut som jeg har klart å unngå, og det gleder jo mitt hjerte. Vi har i tillegg utført mange oppgaver som jeg håper studentene ved MF har fått glede av og vil merke konsekvensen av både når det gjelder fag og miljø i den kommende tiden og i det nye året.

Når rakettene smeller og klokka viser tolv på den siste dagen i desember, kommer for min del tiden for å gi studentråds kronen videre og

stige ned fra tronen. Nye jenter og gutter med hoder fulle av ideer og kropper sprudlende med handlingskraft venter på å innta SR-kontoret for å sette sine planer for en enda bedre studenthverdag ut i livet.

Som mange av livets forhold må SR anno 2009 da ta farvel med hverandre og løse litt opp på de sterke bånd vi har knyttet til både ledelse og administrasjon. Vi går igjen, hver for oss, tilbake til vår vanlige studiehverdag hvor lesesal, kantinehenging og kaffe blir vår hovedprioritet. Vi kan gjøre dette med god samvittighet fordi vi vet at vi har gjort vår plikt som studenter og deltatt i at studentvelferden beveger seg fremover og mot noe bedre. Vi har gitt "SR-fakkelen" videre og kan igjen ta livet med ro, mens vi ser på, og nyter, at de nye SR-medlemmene forvirret løper

rundt og prøver å gjøre deres drømmer for studentene på MF virkelige.

Det har vært en ære å være leder for studentrådet i 2009. Det er en nydelig gjeng jeg har jobbet med.

TEKST: IDA KROGSTAD,
STUDENTRÅDSLEDER

Hverdagsretreat for MF-studenter

Retreaten er en del av den vanlige studiehverdagen her på MF. Gud er nær, vår lydhør! Retreat er å puste ut hos Gud og å lytte etter hans stemme. Kristin Brandsæter og Jon Aalborg er studenter og deltok på høstens retreat.

KRISTIN BRANDSÆTER SIER:

- Hverdagsretreat har gjort det legitimt å ta pauser fra lesesalen for å bruke tid på det jeg jo egentlig veit er viktigere enn eksamen og oppgaveinnlevering. Jeg trengte å forplikte meg

på å bruke tid med Gud, jeg trengte at noen stilte krav til mitt engasjement i eget bønneliv. Håpet er at dette var startskuddet på et fornyet disippelliv der bønn får stadig større plass, både i bevissthet og på timeplan.

JON AALBORG OM SIN ERFARING:

- Jeg har valgt å være med på retreat fordi jeg sliter med å finne et "språk" (verbalt eller nonverbalt) i samvær med Gud alene. Det jeg leter etter, er et språk som ikke er formet ut fra et

HVOR BLE DE AV?

Vi møter tidligere MF- student Inge Ålgård

NÅR GIKK DU PÅ MF?

- Jeg gikk på MF fra 1998 til våren 2003. Det var noen fine år, til tross for at jeg brukte litt lengre tid enn antatt - samt at jeg kanskje ble litt lei på slutten.

HVA DRIVER DU MED NÅ?

- For tiden jobber jeg som kapellan i Oppsal menighet. Det begynte jeg med i mai i år.

HVA HAR DU GJORT SIDEN DU SLUTTET?

- Da jeg begynte i denne jobben hadde Hilde og jeg bodd i Bodø i ca fem år. Der begynte jeg som kapellan på Røst og hadde en prostiprestfunksjon i Bodø. Hilde fikk jobb som studentprest. Etter nesten to år på Røst begynte jeg å jobbe som prest i Bodø fengsel. Samtidig var jeg litt prest på Nordlandssykehuset. De to siste årene mine i

INGE ÅLGÅRD

TITTEL/YRKE: Kapellan

UTDANNING: Teologisk embetseksamen

Bodø jobbet jeg også som lærer i halv stilling på Høgskolen og underviste i KRL, eller R.L.E som det heter nå.

HAR DU ET MINNE FRA STUDIETIDEN DU VIL DELE?

- Jeg har utrolig mange fine minner fra tiden på MF, både fra undervisning og fra det sosiale. Likevel tror jeg at min oppgave som konferansier på MF Rock, hvor jeg hadde lånt Lilly sin sorte buksedress i føyel, var et av høydepunktene.

I rettferdighetens navn må jeg også si at det har vært utallige gode opplevelser på forelesningene. Selvfølgelig noen bedre enn andre. Likevel var det mye jeg har fått med meg, både faglig og ikke minst åndelig.

På MF var det mange hyggelige mennesker. Mange av dem savner jeg med jevne mellomrom. Om jeg savner MF, det vet jeg ikke helt. Kanskje det er en tid for alt?

HAR DU NOE ANNET Å SI PÅ TAMPEN?

- Nyt studietiden og gled dere til dere er ferdige. Men, vær der dere er!

"bør", men ut fra et ønske, behov eller lengsel om å utfordre de grensene jeg selv setter for min grunnleggende tillit til Gud. Håpet er at et slikt språk også kan nå ut over det jeg allerede har i det kollektive, liturgiske rommet, som alltid er veldig viktig for meg å hvile i. Retreaten er i ferd med å vise meg at det å be ikke alltid er å være der jeg har lyst til å være, bl.a. fordi det kan vise meg ting som ikke er behagelige, men noen ganger er det rett og slett å være der jeg MÅ være.

Til oppmuntring for ansatte og frivillige i menigheten

Eilev Erikstein og Ivar Solbu (red.) / Liv Andrea Mosdøl (ill.)

Med andre ord

- en inspirasjonsbok i diakoni

En vakker bok til inspirasjon og hjelp til å sette *Plan for diakoni* ut i livet. Inneholder bl.a. intervjuer med Erik Solheim og Petter Skauen og noveller av Levi Henriksen og Harald Rosenlow Eeg. Edvard Hoem bidrar med en nyskrevet salme.

Aktuell for diakoner, diakonimedarbeidere, menighetsråd og alle som er engasjert i diakonalt arbeid. Kr 278,-

Les mer på www.iko-forlaget.no

iko
IKO-FORLAGET AS

Tlf. 22 59 53 00
Faks 22 59 53 01
E-post ordre@iko.no

NYE STUDENTER VED MF HØSTEN 2009

Oslo

Akinjimi Ajibola Akinyemi, Ivar Andre Anderssen, Marthe Arnesen, Kari Lise Bechensten, Yared Erymas Bejiga, Trine Anne Berle, Jonathan Bevan, Elise Høeg Bjerke, Mads Bjørkli, Shiran Bjørkli, Kim-Agathon S Blackhill, Helga Bonden, Knut Henrik Borgerud, Stine Hansen Borrermann, Anne-Randi Bråtteit, Torgeir Bygstad, Don Abarquez Co, May Wenche Dahle, Rikke Helene Danielsen, Petter Normann Dille, Linda Ekerhovd, Marianne Krosshavn Furukawa, Temesgen Shibus Galla, Bjørn Tore Gamza, Magnus Gillebo, Andreas Lind Groh, Ole Alexander Gulbrandsen, Anne Helene Hafton, Jeanette Senawanna Haugen, Liv Marie Hegna, Åslaug Hegstad, Torunn Hermansen, Liv Hestenes, Ingvild Lunde Hetlevik, Anne-Lise Hille, Anna Helena Hoemnes, Kamilla Schau Holand, Sissel Holmvik, Leiv Olav Holstad, Hilde Marita Jacobsen, Camilla Lambrechts Jensen, James Bjørn Johansen, Malin Johansson, Elisabeth Johnsen, Thea Esther Ivania Kanstad, Gard Peder Kopstad, Ann Kristine Kvennodd, Gina Marion Rupp Kåsin, Kine Landmark, Karina Krybelsrud Larrain, Caroline Charlotte Lesiewicz, Else Kate Lien, Maria Maimunatu Korgtoft Liholt, Kaia Lindahl, Siri Beate Weronica Lipfert-Fæhn, Anne Loland, Claudia Madeleine Lorentzen,

Kerstin Nordman Lunde, Victoria Ingrid Alexandra Lysseng, Inger Marie Løvdal, Hanne Hermstad Løvlien, Gabrielle Emanuili Madsen, Camilla Maria Malmquist, Kari-Anne B Medhaug, Ingrid Brøkken Melve, Johanne Middtømme, Anette Cathrine Moltubakk, Trine Nickoline R Møller, Marte Helene Nergaard, Bergljot Neverdal, Bjørn Tao Quoc Nguyen, Lena Beate Norderhaug, Alise Kragset Nystøyl, Viviana Halvorsen Olsen, Monica Ødegaard Omvang, Inger Ilene Oppedal, Camilla Osnes, Cantir Oxana, Øydis Skagen Paulson, Rannei Christine Ausland Pedersen, Unni Bente Petterson, Alethe Fjgenschow Pira, Hårsimran Randhawa, Mirsad Repak, Iselin Risahagen, Bente Sandtorp, Øyvind Gunnar Schønning, Mariann Solbakk, Anna Spilling, Ragnhild Stav, Dagrun Norang Stenvik, Mari Elise Tangen, Tina Terkelsen, Ann Kristin Tokheim, Trinh Thi Tu Tran, Karianne Tredal, Tina Marie Røhr Trøa, Berit Tysen, Torbjørn Ulseth, Helene Halsteinii Unsvåg, Ruth Elisabeth Vedvik, Martin Vik, Stine-Marie Rognstad Vik, Tiffany Cecilie Vu, May Sofie Wisløff, Grete Olafsen Waaler, Bjarne Yds-tebø, Siri Claussen, Ystad, Tina Holm Østad, Marte-Marit Berntsen Aarvik, Knud Erik Aas

Østfold

Tonje Synnøve Akerholt SARPSBORG, Trond Andreassen SKJÆRHALLÉN, Øyvind Aske TISTEDAL, Martine Bjørke SPYDEBERG, Raymond Sinclair Dahl GREÅKER, Mari

Egeland SPYDEBERG, Ingrid Finsådal HALDEN, Ole-Einar Askerud Foldoy ASKIM, Ida Mirjam Gjestad TISTEDAL, Gunhild Arntzen Grøvie RÅDE, Merima Hajdarevic FREDRIKSTAD, Arild Hansen GAMLE FREDRIKSTAD, Ann Kristin Hanssen GAMLE FREDRIKSTAD, Kristoffer Hellegaard DEGERNES, Malin Langsholt HAFSLUNDSØY, Karin Kverneland Lende MYSEN, Iver Mustorp SPYDEBERG, Ivar Mathias Pettersen SPYDEBERG, Peter Skaar GREÅKER, Fredrik W Slettevold HALDEN, Eskil Slungård ASKIM, Kristin Helgen Spernes KNAPSTAD, Edwin Svenneby SPYDEBERG, Elin Syversen GAMLE FREDRIKSTAD, Bjørn Jonas Tangen ASKIM, Torgeir Tveter HALDEN, Ole Edvin Utaker VESTERØY, Eva Grethe Wexelsen SPYDEBERG, Frida Øvrebø ASKIM

Hedmark

Iselin Maria Andresen OTTESTAD, Elianne Røhr Håfsal VANG PÅ HEDMARK, Synøve Marie Johansen OTTESTAD, Ingebjørg Aspeland Lien HAMAR, Wenche Kristin Rosrille BRASKEREIDFOSS, Anne Merete Holen Ruud BRASKEREIDFOSS, Lars Sølva Rødsdalen RENA, Guro Solberg GAUPEN, Kaja Gran Stensrud RIDABU, Karine Træthaug ALVDAL, Hans Eiler Hammer BERLEVÅG, Hanne Øygard ALTA

Akershus

Siv Jorunn Alund HOSLE, Ann-Kristin Andresen VINTERBRO, Eline Aurlien NESODDTANGEN, Hilde Baklum

nyheter

SKJETTEN, Simen Bech FJELLHAMAR, Agnes Mary Bendu KOLSÅS, Marcela Beregoi SNARØYA, Susanne Laubo Berg RASTA, Knut Borge FJERDINGBY, Robert Kelly Dyrseth LØRENSKOG, Maria Birgitta Elind SIGGERUD, Målfrid Elvestad VESTBY, Kristin Skarning Eriksson SLEPEN-DEN, Stian Fossen HEGGEDAL, Martin Grinde SANDVIKA, Marius Grøtvedt VINTERBRO, Joakim H. Gulbrandsen FJELLHAMAR, Stein Erik Haugbro HØVIK, Steinar Hjørpseth LILLESTRØM, Preben Axel Hodt DRØBAK, Andreas Alfsvåg Iversen SOFIEMYR, Jøril Kristine Jarnfeldt AS, Jan Tore Jensen BJØRNEMYR, Line Jensen HØVIK, Morten Johannesen ØSTERÅS, Øystein G. Jørgensen FINSTAD-JORDET, Jo Christian Kleiven BEKKESTUA, Kristoffer E. Klemetsdal ASKER, Per Cøran Knutsen SØRUMSAND, Henrik Fraas Kranstad BJØRNEMYR, Thomas Lobben LANGHUS, Magnus Moen BJØRNEMYR, Sigrun Kristine Molberg KLØFTA, Stine Mortensen LØKEN, Bente Olausen VESTBY, Marita Pedersen NESODDTANGEN, Lars Kristian Redse ENEBAKK, Olav Skolseg Ree GJERDRUM, Espen Røbsahm Kjærven LØRENSKOG, Knut Rygh NAN-NESTAD, Liv Helene Dolva Sagedal HVALSTAD, Eyvind J. Schumacher ALCARHEIM, Kathrine Emilie Standal HAS-LUM, Camilla Steen BORGES, Kai Andre Sunde KOL-BOTN, Niroshini Thirugnanasampanthar LØRENSKOG, Einar Tornes BEKKESTUA, Duc Phi Tran RASTA, Kristian Kolrud Vangen SANDVIKA, Dag Jarle Vedvik ASKER, Håkon Michael V Wang AS, Marie Veronica Weyde HAGAN, Dag Vetle Øvergaard ASKER, Arne Jahren Øvretveit BIL-LINGSTAD

Oppland

Terje Elvestad VINSTRA, Marit Kristine Murås Fosså OTTA, Frode Grøstad GJØVIK, Marianne Gustad CARMO, Ane Haugstad RINGEBU, Marthe Forr Klåpbakken VIN-STRA, Ann-Hilde Thorpe RYFOSS, Martha Øvern Vøien GRAN, Nils Erik Vågsvoll GJØVIK, Wenche Dorthea Vårheim FÅVANG

Vestfold

Kjetil Hennum Andersen TØNSBERG, Sjur Henrik Askjer TOLVSRØD, Aleksander Brække BORRE, Ingebjørg Lav-rantsdatter Brennhovd HOLMESTRAND, Espen Oden Evertsen LARVIK, Haakon Gjersøe DUKEN, Benedicte Gusland LARVIK, Victoria Elise Haugen LARVIK, Arild Hå-kestad HOLMESTRAND, Tove Lilian Håkestad HOLME-STRAND, Janni Jacobsen VEAR, Benita Knutsen SANDE-FJORD, Hans Kristian Moholdt SANDEFJORD, Åshild Ruud SANDE I VESTFOLD, Marie Tanum LARVIK, Mirjam Othilie D. Tho SANDEFJORD, Ane Ragna Torkildsen TØNSBERG, Cecilie Eide Ugjehus LARVIK, Curi Wike SAN-DEFJORD, Wenche Moe Aasmundveit HORTEN

Buskerud

Gunni Marie Banggren RØYSE, Dag Fanuel Birkeland DRAMMEN, Anne-Jorun Erichsen HØKKSUND, Liv Bjørg Eritslund LIER, Hanne Frivold TYRISTRAND, Julie Furu-vald FILTVET, Marit Juven Gjærde HEMSEDAL, Jan Dony Greftegreff HØNEFOSS, Eivind Holt DRAMMEN, Pernille Mansi S. Håva DRAMMEN, Marino Kajić-Piplica SLEMME-STAR, Ann-Kristin Olsen GEITHUS, Diana Garcia Reppes-gård LIER, Magnus Strømme LIER, Anne Maren Aabøe KLOKKARSTUA

Telemark

Espen Dahlgren Doksrød PORSGRUNN, Gry Anett Eriks-rod SKIEN, Marina Rønningland Halvorsen LANGE-SUND, Elisabeth Hellestad BØ I TELEMAR, Siri Jelmert PORSGRUNN, Lars Christian Kise BØ I TELEMAR, Ina Kittilsen SKIEN, Hilde Baar Kristoffersen SILJAN, Harald Olsen KRAGERØ

Hordaland

Petter Algerøy FYLLINGSDALEN, Iselin Wiig Andersen FREKHAUG, Peter Bergsaune BERGEN, Morten Bjør-khaug MATHOPEN, Elise Bastesen Dale FREKHAUG, Joh-an Fredrik Garmann LODDEFJORD, Kristin Kartveit VESTRE VINNESVÅG, Helena Lilleås NØRHEIMSUND, Mi-riam Andrea Livden ARNATVEIT, Kristin Nævdal LAKSE-VÅG, Lars Ruben Osland BERGEN, Christina Rønhovde BØNES, Lene Monstad Sivertsen FOLLESE, Dina Willem-se FITJAR, Kristian Sveinall Øgaard NESTTUN

Rogaland

Grete Johanne Bollestad ÅLGÅRD, Bjørn Brakestad SOLA, Eivind Bø VIGRESTAD, Ole Kjetil Bø RENNESØY, Knut Ekroll HAUGESUND, Karoline Milena Hauge HAUGE-SUND, Camilla Sundgård Haukland SANDNES, Lars Erik Karlsen BRYNE, Turid Andersen Knutsen ÅKSDAL, Mere-te Lie SÆVELANDSVIK, Christian Lilleheim RENNESØY, Tore Myrstad KLEPPE, Jon-Olav Nessa STAVANGER, Rei-dun Rindal Opsal HAFRSFJORD, Maria Pedersen AV-ALDSNES, Ole Severin Haarr Pedersen STAVANGER, Ka-roline Mæland Rasmussen ÅLGÅRD, Kristoffer Runestad FOGN, Hans Olav Røgenes ERFJORD, Ingrid Elise Sig-mundstad FISTER, Malin Agnethe Simonsen HAUGE-SUND, Solgunn Smith HOMMERSÅK, David Sviland SANDNES, Per Sigve Særheim KLEPPE, Thomas Egger Se-rensen STAVANGER, Gunhild Ueland KVERNALAND, Hanne Kanchan Zimmermann STAVANGER, Ole Dagfinn Østhus HJELMELAND

Vest-Agder

Therese Adele Bjerke KRISTIANSAND S, Ellen-Kristine Bjerland ØVBØ, Karianne Heggem KRISTIANSAND S, Kjetil Jortveit SØGNE, Per Henrik Kvinlaug MOSBY, Ka-ren Elisabeth Lund KRISTIANSAND S, Heidi Margitt Ro-berts KRISTIANSAND S, Maria Sandal LYNGDAL, Erik Sandnes VANSE, Harald Stavenes LYNGDAL, Inger Stor-dal BYREMO, Anne Marte Tønsberg KRISTIANSAND S

Aust-Agder

Sigrun Egeland BYKLE, Kristian Engesland EVJE, Leif A. Kwamme Erichsen FEVIK, Jon Sondre Håkedal FROLAND, Finn Ivar Knudsen GRIMSTAD, Bent Charles Nesse AREN-DAL, Ada Kristine Nilsen ARENDAL, Helene Olsbu AREN-DAL, Trygve Skårpeteig GRIMSTAD, Solveig Aae ARENDAL

Møre og Romsdal

Finn Arild Fjoren MOLDE, Kari Hame SÆBØ, Vidar Husøy ULSTEINVIK, Inger Johanne Kristiseter MOLDE, Mario Liavåg HJØRUNGAVÅG, Irene Lovund LANCEVÅG, Vegard Opsahl ÅLESUND, Mari Anna Orten AURE

Sogn og Fjordane

Britt Eirin Brandsøy FLORØ, Beate Bondevik Lie

Sør-Trøndelag

Ragnar Mogård Bergem ORKANGER, Jonas Dahiberg TRONDHEIM, Jon Olav Hjelde TRONDHEIM, Marte Håker OPPDAL, Torbjørn Xavier Elgvin Lied TRONDHEIM, Bjar-te Mong TRONDHEIM, Hilde Kristine Sando HUNDHA-MAREN, Kristin Skjøtskift HEIMDAL, Jørgen Andreas Tønne RANHEIM, David Andre Aasen MELHUS

Nord-Trøndelag

Johanne Bjørnseth INDERØY, Knut Ove Karlsten MOSVIK, Magnus Osnes SPILLUM, Anders Westrum-Rein INDER-ØY

Nordland

Turid Berg BALLANGEN, Ole Jørgen Farstad SVOLVÆR, Wenche Rokkan Iversen SVOLVÆR, Leif Roald Larssen TVERLANDET, Heidi Hvald Leiros BALLANGEN, Hege Troite Løvslett KJELDEBOTN

Troms

Ingvil Eliassen FINNSNES, Norun Helen Fagerheim SØR-VIK, Katrine Søyland Guttormsen BORKENES, Laila Jo-hansen HARSTAD, Kjersti Norman HARSTAD, Rajeswary Ramasamy BORKENES

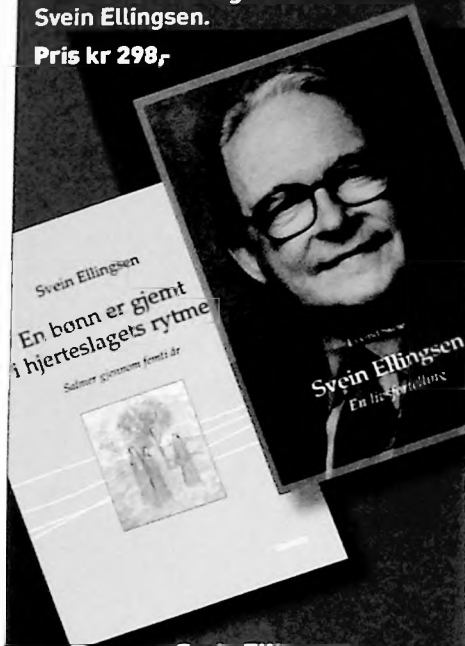
Utlandet

Daniel Korol SVERIGE, Daniel Kiesche TYSKLAND, Mirko Kristian Lipski TYSKLAND, Esther Rein TYSKLAND, Brad-ley Long NEDERLAND, Khen Chum MYANMAR, M Seng Tsin Nan MYANMAR, Lemmi Tamilwai Baruti TANZANIA, Saphira Mastai Hindi TANZANIA, Marcelin Raphael Nd-imbwa TANZANIA, Lena Jesang Rop KENYA

Eyvind Skeie Svein Ellingsen En livsfortelling

En levende og medrivende biografi om salmedikter og billedkunstner Svein Ellingsen.

Pris kr 298,-

Svein Ellingsen En bønn er gjemt i herteslagets rytme Salmer gjennom femti år

Boka omfatter alle salmene fra vår tids fremste salmedikter.

Pris kr 298,-

Berit Okkenhaug Når jeg skjuler mitt ansikt Perspektiver på skam

Boka setter søkelys på hva skam er og utfordrer oss til å komme til rette med vår egen skam.

Pris kr 298,-

Du får bøker med rabatt, når du blir medlem av Leserforum i vår nettbokhandel.

www.bibel.no

Verbum

UTFORDRER MIDT-ØSTENS AKADEMIKERE

Høykommissæren for nasjonale minoriteter i OSSE, Knut Vollebæk utfordrer akademikere fra Midt-Østen til å hjelpe myndighetene med å fremme forståelse, harmoni og samhandling. Vollebæk holdt åpningstalen på en MF-konferanse om etniske og religiøse minoriteter i Midt-Østen.

TEKST: ATLE BRISEID
FOTO: OSCE/HASAN SOPA

Sammen med PRIO arrangerte MF en UD-støttet dialogkonferanse 26.-28. oktober. Her var akademikere fra hele Midt-Østen samlet til samtale og diskusjon om hvordan religiøse og etniske minoriteter kan bidra til fred og fellesskap i området. Som høykommissær for nasjonale minoriteter i Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE) jobber ikke Vollebæk direkte med spørsmål knyttet til Midt-Østen, men erfaringene fra tiden som diplomat og utenriksminister har gitt ham mye kunnskap om området. Han mener akademikere spiller en viktig rolle som premissleverandører for politikere og andre samfunnsledere.

- Det er viktig at det er en god kobling mellom akademikernes kunnskap om internasjonale standarder, historie og kultur og de politiske lederne i ulike land. På den måten kan lederne sette sin politikk inn i en historisk og internasjonal sammenheng, sier han.

MÅ BALANSERE IDENTITET OG KONFLIKT

Vollebæk utfordrer akademikerne til å forholde seg til de politiske realitetene i området.

- Vi ser at flere akademikere er opptatt av nasjonalistiske trekk og lite villige til å kompromisere. Selvfølgelig er det viktig å ta vare på identitet og kulturell tilknytning, men dette må balanseres med konflikter som kan oppstå. Det er viktig at akademikerne forstår hva deres standpunkter betyr for alles muligheter til å delta i samfunnet, sier han.

Han ser en tendens til at flere samfunn, også i Midt-Østen, blir mer monoetniske ved at etniske minoriteter skyves ut. Noen akademikere ser på dette som en positiv utvikling, ved at samfunnene blir mer sta-

bile, men Vollebæk advarer mot en slik tankegang.

- Dessuten er dette uinteressant, for det finnes ikke rene, monoetniske samfunn i dag. Selv Island er et flerkulturelt samfunn. I stedet må akademikere hjelpe myndighetene til å se på realitetene slik de er og hjelpe dem til å fremme forståelse, harmoni og samhandling, sier han.

RESPEKT MELLOM ULIKE GRUPPER

Jobben som høykommissær for nasjonale minoriteter er et politisk mandat og ikke først og fremst et arbeid for å fremme rettighetsspørsmål. Høykommissærens oppgave er å legge til rette for at ulike etniske og religiøse grupper kan leve sammen i fred.

- Min oppgave er å fortelle myndighetene hvilke oppgaver de står overfor, men også å gjøre etniske minoriteter klar over hvilke plikter og oppgaver de har. Hovedmålet er å få til en integrering der det er respekt mellom de ulike gruppene i samfunnet, sier han.

For å få til dette er det viktig at alle grupper har eierskap og føler tilhørighet til det samfunnet de er en del av. Vollebæks arbeid består for eksempel i å klargjøre myndighetenes forpliktelser til å gi morsmålsundervisning og religiøs undervisning til alle, og at alle etniske minoriteter lærer statsspråket, slik at de kan delta i det politiske livet. Dette er avgjørende for at folk skal føle tilhørighet til samfunnet, mener Vollebæk.

- Vi jobber for at lovgivningen skal gi etniske og religiøse minoriteter mulighet til å delta i det politiske livet. I noen land gir det seg utslag i at minoritetsgrupper får kvoter eller øremerkede plasser i parlamentet, eller at det er kvoter innad i de politiske partiene, sier han.

MÅ FØLE SEG SOM DEL AV SYSTEMET

Hans arbeid består også i å legge til rette for at minoritetsgruppene har egne aviser eller radiostasjoner, slik at de kan få viktig informasjon på deres eget språk.

- Ikke fordi dette er så edelt og altruistisk av myndighetene, men fordi det er i myndighetenes egen interesse at alle føler seg som en del av det samme systemet. Dette er helt avgjørende for å ha lojale samfunnsborgere, sier han.

Også politiet er en målgruppe i høykommissærens påvirkningsarbeid.

- Både når det gjelder språk og kulturforståelse er det viktig at politiet har god kunnskap, slik at tjenestemennene oppfører seg ordentlig overfor alle grupper.

Vollebæks oppgaver består ikke bare i å gi råd til myndigheter, men også til de ulike etniske gruppene.

- Noen steder ønsker de etniske minoritetene å holde seg for seg selv. Det mener vi er galt og at det er i deres egen interesse å åpne seg mot samfunnet, sier han.

MF ER EN VIKTIG INSTITUSJON

Både Vollebæks far og hans sønn er utdannet til prest ved MF, så høykommissæren har et nært forhold til Menighetsfakultetet.

- Jeg har absolutt et godt forhold til MF og not godt av å være til stede under 100-årsjubileet i fjor. Menighetsfakultetet er en viktig institusjon, ikke bare for Den norske kirke, men for hele det norske samfunnet, sier han.

Konferansen

Religious Diversity in the Middle East: Building a Common Good

I vår globale verden har utfordringene knyttet til pluralistiske samfunn blitt viktige tema. Konferansen Religious Diversity in the Middle East: Building a Common Good ble arrangert av MF sammen med Institutt for Fredsforskning (PRIO) for å diskutere muligheter for sameksistens, med bakgrunn i realitetene i dagens Midt-Østen.

Minoritetsbegrepet i Midt-Østen er brukt i ulike kontekster, og kan brukes til å sette søkelys på etniske grupper, religiøse grupper, politisk marginaliserte grupper eller for eksempel at en gruppe er i majoritet i nasjonal kontekst, men minoritet i den større, og ofte viktige, regionale konteksten. Ofte er identitetene overlappende: i Syria representerer for eksempel kurderne en etnisk og språklig minoritet, men de fleste kurdere tilhører sunniislam som er landets dominerende religion. De armenske kristne derimot, er både en etnisk og en religiøs minoritet, mens alavittene er en religiøs minoritet (ca. 12 prosent av befolkningen) som på tross av sin størrelse innehar betydelig politisk og militær makt. Kompleksiteten i Syria peker på de konseptuelle problemene som oppstår når en diskuterer minoriteter i Midt-Østen.

Konferansen har hatt to hovedmål: først å knytte tettere bånd mellom akademikere og utdanningsinstitusjoner i Norge og Midt-Østen for å utforske muligheter for faglig samarbeid. Deretter for å utforske hvilke aspekt ved pluralisme som er på agendaen blant akademikere i Midt-Østen. Her var våre deltagere tydelige: tema knyttet til utdanning og til familierett illustrerer både spiren til konflikt og samarbeid. Familierett er ofte knyttet til de ulike trossamfunnene - og legger store begrensninger på for eksempel kvinners stilling i samfunnet og for mulighet for ekteskapsinngåelse på tvers av religiøs identitet. Når det gjelder utdanning er det mangelen på kunnskap om 'den andre' som har styrt diskusjonen, og hvordan utdanning - spesielt innenfor religionslære - kan bidra til å rette på dette. Her ser vi en parallell til vår norske debatt rundt RLE i skolen.

FOLK

REDIGERT AV: MARIANNE TORP

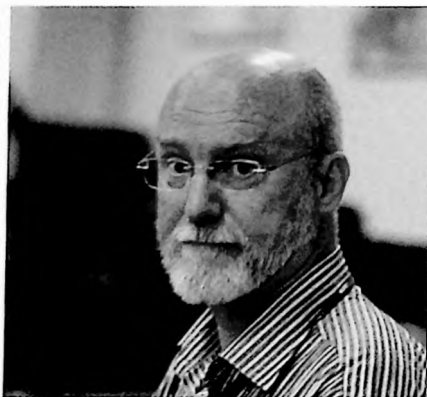
Personalnytt

Førstekonsulent Grethe Helene Juul fikk innvilget uførepensjon fra sommeren 2009, etter 24 års tjeneste ved MF. **Resepsjonist Kari Kingsrød** avsluttet sin tjeneste ved MF 16. september etter syv års ansettelse.

MF ALUMNI – FEIRER 25 ÅR

Praktikumskullet fra 1984 var samlet til jubileum på MF i september. Fra venstre Tom Olaf Josephsen, Lillian Dittmann, Marit Halvorsen Hougsnæs, Brita Hardeberg, Stein Rune Ottesen, Jon Henrik Wien, Annette Tronsen Spilling, Ragnar Ringen Petersson, Vivi Gro Rø, Jens Fredrik Brenne, Jostein Ådna, Paul Erik Wirgenes, Jan-Olav Henriksen, Levi Geir Eidhamar, Per Eilert Orten og Eldbjørg Tveiterås. Nils Aksel Røsæg, Olav Nordengen, Kristin Kolstad, Freddy Berg og Bjørn Vidar Lie (som tok bildet) var også med på feiringen.

ÅPEN TIME: JENS ELLER JENSEN

Stortingsvalget. 3 uker før valget fra en valgforskers synspunkt. Valgforsker Bernt Aardal, dr. philos. i statsvitenskap ved Universitetet i Oslo, deltok på "Åpen time" i august.

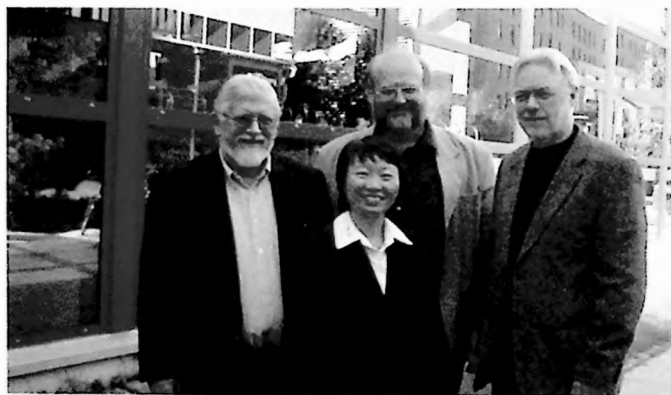

CHURCH GROWTH IN THE GLOBAL SOUTH – BACKGROUND AND PERSPECTIVES

Wonsuk og Julie Ma fra Korea, var to av hovedtalerne på LINK 2009-konferansen i september.

Wonsuk Ma foreleste over samme tema på MF for et fullsatt undervisningsrom.

MISSIOLOGISK FAGDAG

Missiologisk Forum arrangerte fagdag i september på MF med tema "Kom over og hjelp oss!" - Norge som misjonsfelt 2009. Norge har gjennom historien både vært en misjonsmark og sendt misjonærer. I dag ser det ut som vi trenger hjelp fra kristne i de land vi tidligere sendte misjonærer til. Fra venstre Knud Jørgensen, Emma Tseng, Roar Olsen og Roar G. Fotland.

SAGAVOLL BESØKTE MF

Både KRIK-linja og danselinja ved Sagavoll Folkehøgskole besøkte MF i høst. Her får den ene gruppa frokost og informasjon om studiemulighetene. Morten Holmqvist holdt foredrag om ungdom og tro.

BISKOP E. NHIWATIWA FRA ZIMBABWE

og hans kone Grethae besøkte MF i oktober. Biskop Nhwatiwa er styremedlem i Africa University, en av de institusjoner MF samarbeider med. Før han ble biskop var han professor i praktisk teologi ved Africa University. De var i Norge for å besøke Metodistkirken som har hatt et langvarig engasjement i Zimbabwe. De var begge imponert over MF som teologisk utdanningssted og over skolens fasiliteter.

SEKSUALITET - TØR VI Å SNAKKE OM DET? HAR KIRKEN ET SPRÅK?

Dette var tema for fagkritisk dag, med miniforelesninger av, fra venstre, Elise Ottosen Søvik, Espen Ottosen og Birgitte Lerneim (til høyre). Student Annette Kvernevik Dreyer (i midten) deltok i panelet og Christine Henriksen Aarflot (nr. 2 fra høyre) var ordstyrer. Arrangementet ble godt mottatt av de 60 studentene som deltok.

INTERNATIONAL COFFEE-HOUR

Denne høsten har MF 14 nye utenlandsstudenter. De kommer fra Kenya, Tanzania, Myanmar, Nederland og Tyskland. Samlingen er viktig for å bli kjent med andre studenter, både norske og utenlandske. Fra venstre Lemmi Tamilwai Baruti og Saraphia Mastai Hindi, begge fra Tanzania og Isaac Kaberia Kubai fra Kenya.

FAGDAG OM SUBKULTURER

Den norske kirke har som ambisjon å nå brecc ut med sin trosopplæring. Kan trosopplæring rettet mot enkelte subkulturer være en god ide? Fagdagen ble ledet av Morten Holmqvist, MF og Knut Tveitereid, forfatter og ungdomsprest i Uranienborg menighet, her sammen med Stein Joar Myrvang og Stian Aarebrot.

KOMMANDØR GUDRUN LYDHOLM FORELESTE

om William Booth sitt skrift "Fra mørkeste England og veien ut". Forelesningen var en del av åpningsdagen på årets Frelsesarmestudier. Her viser hun frem et kart som illustrerer alle planene Frelsesarmeen hadde og resultatene de ventet seg på den tiden.

LUNSJ-QUIZ

i ca. 15 år har bibliotekets ansatte m.fl. hatt en ukentlig lunsj-quiz med spørsmålene fra Botnens spørrebank i avisen Vårt Land. Her fra tirsdag 27. oktober.

Asbjørn Finholt

Advokat

Postboks 7, 2001 Lillestrøm

Tlf. 63 81 60 80

UTSENDELSESDATOER 2010

NR 1 11 FEBRUAR
NR 2 9 APRIL
NR 3 8 JUNI
NR 4 21 SEPTEMBER
NR 5 25 NOVEMBER

Menighetsfakultetet

Lys og liv
2009 Årg. 75 Nr 5
MF Ti Ly

2009-11-30

Ettersendes ikke
varig adresseføra
men returneres
Menighetsfakult-
med påført ny adresse.

H09001364

MAJORSTUEEN
0302 OSLO

RELIGION OG SAMFUNN – ET SPENNENDE STUDIEFELT

Religion er på dagsordenen igjen i samfunnsdebatten. Det er blitt stadig vanskeligere å opprettholde forestillingen om at religion bare er en privatsak. Daglig ser vi i media eksempler på hvordan religion er en viktig faktor i vår verden.

I Norge henger denne utviklingen sammen med at vi har fått et mye større religiøst mangfold de

siste tiårene. I et globalt perspektiv ser vi at ulike religiøse tradisjoner og grupperinger gjør seg gjeldende, både på godt og vondt, gjennom humanitær innsats og forsoningsarbeid, men også gjennom voldelig og konfliktskapende aktivitet. Vårt verdensbilde ble endret etter terrorangrepene 11. september 2001, og mange bøker om religion og samfunn måtte skrives om etter denne datoen.

Den økende interessen for religionens rolle henger også sammen med at dette området tidligere var underbelyst. I akademiske kretser har det lenge vært et dogme at religion som fenomen er på vei ut og at utviklingen går i retning av stadig større sekularisering. Dette dogmet har fått en alvorlig knekk, og mange samfunnsforskere og tenkere har vært nødt til å revurdere sine oppfatninger.

I denne situasjonen er det ekstra meningsfylt at MF de siste årene har satset stadig mer på å utvikle studier innenfor området religion og samfunn. Vår master i diakoni er et tydelig skritt i denne retning, fordi diakonien tydeliggjør kirkens møte med samfunnsmessige utfordringer, både i vårt land og i et globalt perspektiv. Studiet i tverrkulturell kommunikasjon har åpnet for en større forståelse for møter på tvers av ulike kulturer og religioner. De to nye tilbudene om årsenhet i samfunnsfag og mastergrad i Religion, Society and Global Issues er naturligvis med på å gjøre MFs samfunnsmessige profil enda tydeligere, og fører til enda større bredde blant våre studenter og ansatte.

TEKST: GUNNAR HEIENE
FOTO: EIRIK FØRDE